

TAPATURMA
VAKUUTUS
KESKUS

Ohje

21.9.2020

TyTAL ja tietosuoja

oikeus saada ja luovuttaa tietoja

Tapaturmavakuutuskeskus
Itämerenkatu 11–13, 00180 Helsinki

www.tvk.fi

Työtaturma- ja ammattitautivakuutuksen vakuutus- ja korvausasioiden tietosuojasäännökset

Sisällys

1. Johdanto.....	5
2. Eri tietosuojasäädösten väliset suhteet	6
2.1. EU:n yleinen tietosuoja-asetus	6
2.1.1. Käsitteilyn oikeudellinen peruste.....	7
2.1.2. Rekisteröidyn oikeudet.....	8
2.2. Tietosuojalaki	9
2.3. Työtaturma- ja ammattitautilaki (TyTAL).....	9
2.4. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki).....	10
2.5. Vakuutusyhtiölaki (VYL)	11
2.6. Muu lainsäädäntö	11
3. Salassapito, vaitiolovelvollisuus, hyväksikäyttökielto	12
3.1. Julkisuuslain soveltaminen (TyTAL 248 §)	12
3.2. TyTAL:n erityissäännös työnantajan taloudellisista tiedoista (TyTAL 249 §).....	16
4. Vakuutuslaitoksen oikeus saada tietoja	17
4.1. Perussäännös oikeudesta saada tietoja (TyTAL 252 §).....	17
4.2. Korvauksensaajan ilmoitusvelvollisuus (TyTAL 130 § ja 134 §).....	20
4.3. Hoitolaitoksen velvollisuus antaa tietoja oma-aloitteisesti (TyTAL 41, 44 ja 45 §).....	21
4.4. Työnantajan velvollisuus antaa tietoja	22
5. Vakuutuslaitoksen oikeus luovuttaa tietoja.....	23

5.1.	Pääsäännöt oikeudesta luovuttaa tietoja (TyTAL 255 §).....	23
5.2.	Tietojen luovuttaminen tapaturma-asiain korvauslautakunnalle (TyTAL 261 §).....	28
5.3.	Tietojen luovuttaminen vakuutusalan yhteisiin rekistereihin	28
5.3.1.	Väärinkäytösrekisteri - TyTAL 255 a § ja VYL 30 luku 3 a §.....	28
5.3.2.	Vahinkorekisteri – tietosuojasetus	30
5.4.	Julkisuuslain yleiset säännökset tietojen luovuttamisesta (julkisuuslaki 26 §)	31
5.5.	Tietojen luovuttamisesta päättäminen ja määräaika (julkisuuslaki 13–16 §).....	32
5.6.	Tekninen käyttöyhteys (TyTAL 264 §)	34
6.	Vahingoittunut ja TyTAL:n toimeenpano.....	34
6.1.	Oikeus saada vahingon käsittelyn asiakirjat ml. asiantuntijalääkärin kannanotot.....	35
6.2.	Oikeus saada tieto vahingon käsittelyyn osallistuneista henkilöistä ml. asiantuntijalääkäri	36
6.3.	Vahingoittunut on alaikäinen	37
6.4.	Oikeus saada tieto lokitiedoista.....	38
7.	Työnantaja ja TyTAL:n toimeenpano.....	39
7.1.	Työnantajan asema työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksessa	39
7.2.	Korvausasian ratkaiseminen ja työnantajan tiedonsaantioikeus.....	40
7.3.	Erillinen säännös työnantajan tiedonsaantioikeudesta (TyTAL 251 §).....	43
7.4.	Oikeus saada tietoja vakuutusmaksun perusteista ja kehityksestä (TyTAL 170 §).....	44
7.5.	Työnantajalle asetettuja erityisiä velvoitteita.....	44
7.6.	Tietojen luovuttaminen työnantajan vakuutusmeklarille	45
8.	Vakuutuslaitoksen ja muun tahon velvollisuus luovuttaa tietoja TVK:lle	47
8.1.	TVK:n lakisäteiset tehtävät ja TyTAL 252 §.....	47

8.2.	Tiedot työtapaturma- ja ammattitautirekisteriin (TyTAL 257 §).....	47
8.3.	Tiedot TVK:n tilasto- ja tutkimustoimintaan (TyTAL 257 § ja 259 §).....	49
8.4.	TVK:n oikeus saada tietoja, kun vakuutusyhtiö on asetettu konkurssiin ja selvitystilaan (TyTAL 259 § 3 mom)	50
8.5.	Tiedot vakuutusrekisteriin (TyTAL 258 §).....	50
9.	TVK:sta luovutettavat tiedot.....	51
9.1.	TVK:n oikeus antaa TyTAL 257 §:n perusteella saatuja tietoja (TyTAL 262 §).....	51
9.2.	Tiedot eläkkeensaajista ETK:lle.....	52
10.	Valvontaa koskevat tiedot.....	52
10.1.	Valvontaa varten oikeus saada tietoja – vakuutusyhtiö ja TVK (TyTAL 260 §).....	52
10.2.	Valvontaan liittyvä tarkastusoikeus - vakuutusyhtiö ja TVK (TyTAL 253 §).....	53
10.3.	Oikeus luovuttaa tietoja valvonta-asioissa (TyTAL 256 §).....	54
11.	TyTAL:n erityissäännös suhteessa tietosuoja-asetukseen.....	55
12.	Päätöksen koneellinen allekirjoittaminen.....	55
13.	Virkavastuu ja rangaistussäännökset	56
13.1.	Virkavastuu (TyTAL 206 §).....	56
13.2.	Salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden sekä hyväksikäyttökiellon rikkominen (TyTAL 248 §, julkisuuslaki 35 §).....	57
13.3.	Työnantajan ilmoitusvelvollisuuden rikkominen (TyTAL 279 §).....	57
13.4.	Tapaturmavakuutusmaksupetos (Rikoslaki 29 luku 4 c §)	58
14.	Tietosuojasäännösten soveltaminen ennen 1.1.2016 sattuneisiin vahinkoihin	58

1. Johdanto

Tapatumavakuutuskeskus (TVK) on antanut kiertokirjeellä 25/2002 ohjeet lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutus- ja korvausasioiden tietosuojasäännöksistä. Vuoden 2002 ohjeen antamisen jälkeen tietosuoja koskeva säädöskehä on muuttunut ja uusia säädöksiä kuten EU:n yleinen tietosuoja-asetus ja kansallinen tietosuojalaki on tullut voimaan. Tämä uusi ohje kumoo vanhan ohjeen. Tähän ohjeeseen on siirretty myös vanhassa ohjeessa olleet julkisuuslain soveltamista koskevat kohdat. Ohjeessa keskitytään pääasiassa TyTAL:n mukaiseen oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja.

Työtapaturmien ja ammattitautien käsittelyä koskevasta tietosuojasta on säädetty 1.1.2016 alkaen työtapaturma- ja ammattitautilaissa (TyTAL). TyTAL:ssa tietosuojasäännökset koottiin uudella tavalla.

TyTAL ei ole kuitenkaan tietosuojasäännösten osalta tyhjentävä, vaan TyTAL:n toimeenpanoon sovellettavia säädöksiä on myös muualla lainsäädännössä. Tietosuojalainsäädännön pääsäännöt tulevat EU:n yleisestä tietosuoja-asetuksesta (jäljempänä tietosuoja-asetus), joka on tullut voimaan 24.4.2016. Yleinen tietosuoja-asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta ja sitä sovelletaan myös TyTAL:n mukaisissa asioissa. Tietosuoja-asetuksen soveltaminen alkoi 25.5.2018. Tietosuoja-asetuksen soveltamisessa on huomioitava, että sovellettavia säännöksiä ovat artikloiden lisäksi myös asetuksen johdanto-osan kohdat (ns. resitaalit).

Tietosuoja-asetuksen voimaantulon vuoksi kansalliseen lainsäädäntöön on tehty muutoksia. Tärkein näistä on tietosuojalaki, joka kumoo henkilötietolain. Myös TyTAL:iin on tehty tietosuoja-asetuksen vuoksi joitain muutoksia. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki (621/1999) (julkisuuslaki) on kuitenkin pääosin edelleen voimassa entisen sisältöisenä eikä siihen ole tehty muutoksia EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen johdosta.

Työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen toimeenpanon tietosuoja sääntelevät lisäksi vakuutusyhtiölaki (521/1995) ja laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (398/1995).

Kuten edellä on todettu, tässä ohjeessa keskitytään vain niihin tietosuojasäännöksiin ja kysymyksiin, jotka koskevat TyTAL:n mukaisten asioiden käsittelyä ja käydään läpi pääosin TyTAL:n säännöksiä.

TyTAL:n mukaiseen korvaus- ja vakuutuskäsittelyyn sekä valvontaan liittyy kiinteästi kysymys oikeudesta saada tietoja, velvollisuudesta antaa tietoja tietojensaamiseen oikeutetulle ja käsitellä henkilötietoja vastuullisesti.

Tässä ohjeessa ei käsitellä esimerkiksi tietosuoja-asetuksen mukaisia henkilötietojen käsittelijän (rekisterinpitäjän tai käsittelijän) yleisiä velvollisuuksia tai rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuuden täyttämistä.

EU:n komissio jakaa yleistä tietoa tietosuoja-asetuksesta verkkosivuillaan. ([EU:n komission tietosuojasivut](#)).

Myös tietosuojavaltuutetun toimisto ([Tietosuojavaltuutetun toimisto](#)) on antanut ohjeita tietosuoja-asetuksen soveltamisesta. Tietosuojavaltuutetun sivuilta löytyy myös EU:n tietosuojatyöryhmän (WP29) antamia tietosuoja-asetuksen soveltamisohjeita, jotka on käännetty suomeksi. WP29-työryhmän verkkosivuilta ohjeet löytyvät englanninkielisinä (http://ec.europa.eu/newsroom/article29/news.cfm?item_type=1360).

Lisäksi Finanssiala on 1.12.2017 antanut henkilötietojen käsittelyä finanssialalla koskevat käytäntösäännöt.

2. Eri tietosuojasäädösten väliset suhteet

2.1. EU:n yleinen tietosuoja-asetus

Euroopan unioni (EU) antoi keväällä 2016 asetuksen luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (EU 2016/679, tietosuoja-asetus). Tietosuoja-asetus on 25.5.2018 lähtien suoraan sovellettavaa EU:n jäsenmaissa. Tietosuoja-asetus jättää kuitenkin jäsenvaltioille jonkin verran kansallista liikkumavaraa, joka Suomen osalta on hyödynnetty säätämällä seuraavassa luvussa käsitelty tietosuojalaki (1050/2018).

Tietosuoja-asetus sääntelee **henkilötietojen käsittelyä**. Henkilötiedon ja henkilötietojen käsittelyn määritelmät samoin kuin henkilötietojen käsittelyn oikeudelliset perusteet tulevat nyt tietosuoja-asetuksesta. Aiemmin nämä oli säännelty henkilötietolaissa (523/1999).

Tietosuoja-asetuksen mukaan **henkilötiedolla** tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja. Tällaisia tietoja ovat mm. nimi, henkilötunnus, sijaintitieto, verkkotunnistetieto.

Tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa käsitellään erikseen **erityisiä henkilötietoryhmiä**, joita henkilötietolain terminologiassa kutsuttiin arkaluonteisiksi tiedoiksi. Erityisiä henkilötietoryhmiä ovat tiedot, josta ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittinen mielipide, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus tai ammattiliiton jäsenyys. Myös terveyttä koskeva tieto on tällainen tieto. Erityisesti terveyteen ja taloudelliseen tilanteeseen liittyviä henkilötietoja käsitellään TyTAL:n toimeenpanossa.

2.1.1. Käsittelyn oikeudellinen peruste

TyTAL:n toimeenpanossa henkilötietojen käsittelyn oikeudellinen peruste on rekisterinpitäjän **lakisääteisen velvoitteen noudattaminen** (asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta). Erityisiä henkilötietoryhmiä koskeva käsittely on sallittua, koska se on tarpeen rekisterinpitäjän tai rekisteröidyn velvoitteiden ja erityisten oikeuksien noudattamiseksi sosiaaliturvan alalla, siltä osin kuin se sallitaan jäsenvaltion lainsäädännössä (asetuksen 9 artiklan 2 kohdan b alakohta).

Kaikkeen henkilötietojen käsittelyyn pitää löytyä tietosuoja-asetuksen mukainen käsittelyn oikeusperuste ja yllä mainitut TyTA-vakuutuksen perusteet on todettu hallituksen esityksessä 87/2019. Konkreettisesti tämä tarkoittaa sitä, että työtapaturma- ja ammattitautivakuutusta toimeenpaneva vakuutuslaitos toimii TyTAL:n perusteella ja henkilötietojen käsittely on tarpeen TyTAL:n toimeenpanemiseksi.

Oikeusperusteella on merkitystä mm. rekisteröidyn oikeuksien käyttämiseen. Esimerkiksi työtapaturmavakuutuksen korvauksensaajalla, rekisteröidyllä, ei ole tällä perusteella 17 artiklan mukaista oikeutta tulla unohdetuksi tai 21 artiklan mukaista vastustamisoikeutta.

2.1.2. Rekisteröidyn oikeudet

Tietosuojasetuksen mukaan rekisteröidyllä on erilaisia oikeuksia. Oikeudet ja niiden soveltaminen TyTAL:n mukaisiin asioihin ovat seuraavat:

- oikeus saada tiedot henkilötietojen käsittelystä – sovelletaan TyTAL-asioissa
- oikeus saada pääsy tietoihin - sovelletaan TyTAL-asioissa
- oikeus tietojen oikaisemiseen - sovelletaan TyTAL-asioissa
- oikeus tietojen poistamiseen – ei sovelleta TyTAL-asioissa
- oikeus käsittelyn rajoittamiseen - sovelletaan TyTAL-asioissa, mutta tehty rajausta 250 §:ssä
- oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen - ei sovelleta TyTAL-asioissa
- vastustamisoikeus – ei sovelleta TyTAL-asioissa
- oikeus olla joutumatta automatisoitujen päätösten kohteeksi - sovelletaan TyTAL-asioissa, koska toistaiseksi ei säännöstä TyTAL:ssa.

Näistä oikeuksista tässä ohjeessa käsitellään tarkemmin vain tietosuojasetuksen 18 artiklassa säädettyä oikeutta käsittelyn rajoittamiseen, jota oikeutta on rajattu TyTAL 250 §:ssä.

TyTAL 250 §:ssä aiemmin ollut säännös vahingoittuneen tai hänen edunsaajansa oikeudesta saada pyynnöstä korvausasiaa koskevia tietoja sekä henkilötietolain mukainen tarkastusoikeus on kuromottu tietosuojasetuksen voimaan tulon vuoksi. Asiasta säädetään tietosuojasetuksen 15 artiklassa.

Rekisteröidyn käyttäessä oikeutta saada pääsy tietoihin, rekisterinpitäjän tulee toimittaa jäljennös käsiteltävistä henkilötiedoista. Jos rekisteröity esittää pyynnön sähköisesti, tiedot on toimitettava yleisesti käytetyssä sähköisessä muodossa, paitsi jos rekisteröity toisin pyytää.

Myös kaikessa henkilötietojen käsittelyssä noudatettavat periaatteet tulevat nyt tietosuojasetuksesta. Rekisterinpitäjän tulee kyetä osoittamaan, että se on noudattanut periaatteita. Näitä periaatteita ovat

- lainmukaisuus, kohtuullisuus ja läpinäkyvyys,
- käyttötarkoitussidonnaisuus,

- tietojen minimointi,
- täsmällisyys,
- säilytyksen rajoittaminen ja
- eheys ja luottamuksellisuus.

2.2. Tietosuojalaki

Tietosuojalaki (1050/2018) on tullut voimaan 1.1.2019 ja kumoaa aiemmin sovelletun henkilötietolain. Tietosuojalailla täydennetään ja täsmennetään tietosuoja-asetusta ja se on henkilötietojen käsittelyyn sovellettava yleislaki. Se ei kuitenkaan ole itsenäinen ja kattava sääntelykokonaisuus, vaan sitä sovelletaan rinnakkain tietosuoja-asetuksen kanssa.

Tietosuojalaissa olevia säännöksiä sovelletaan myös TyTAL:n toimeenpanossa. Tällaisia säännöksiä ovat esimerkiksi tietosuojalain 6 § (Erityisiä henkilötietoryhmiä koskeva käsittely), 7 § (Rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvä käsittely) sekä 29 § (Henkilötunnuksen käsittely).

2.3. Työtaturma- ja ammattitautilaki (TyTAL)

TyTAL on työtaturmia ja ammattitauteja koskeva erityislaki, jonka tietosuojasäännökset koskevat pääosin oikeutta saada ja luovuttaa henkilötietoja. TyTAL:n säännökset voivat olla joko sellaisia, että niissä säädetään nimenomaisesti vakuutuslaitoksella olevan oikeus saada tietoja tai sellaisia, joissa jollekin taholle asetetaan velvollisuus toimittaa vakuutuslaitokselle tietoja.

TyTAL:n tietosuojasäännöksiä on pääosin lain 35 luvussa (248–264 §), jossa säädetään tietojen antamisesta, saamisesta ja salassapidossa. Vakuutuslaitoksen oikeudesta tiedonsaantiin on säädetty myös muualla TyTAL:ssa, kuten esimerkiksi 41 §:ssä (julkisen terveydenhuollon toimintayksikön ilmoitusvelvollisuus), 111–112 § (työnantajan velvollisuus ilmoittaa vahinkotapahtumasta ja korvausasian vireilletulo) ja 159–160 § (vakuutuksenottajan ilmoitusvelvollisuus). TyTAL 275 §:ssä on myös säännökset asiakirjojen säilyttämisestä.

Siltä osin kuin TyTA-vakuutuksen toimeenpanoa koskevien tietojen antamisesta, saamisesta ja salassapidosta ei säädetä TyTAL:ssa, työtaturma- ja ammattitautiasioita käsiteltäessä sovellettavaksi tulevat tietosuoja-asetuksen ja julkisuuslain säännökset.

2.4. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki)

Julkisuuslaki (621/1999) sääntelee viranomaisten **asiakirjojen julkisuutta**. Julkisuuslaissa on säädetty myös asiakirjasalaisuudesta ja salassapitovelvoitteista, vaitiolovelvollisuudesta sekä tietojen hyväksikäyttökiellosta.

Julkisuuslaki lähtee julkisuusperiaatteesta, mikä tarkoittaa sitä, että viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei julkisuuslaissa tai muussa laissa erikseen toisin säädetä. Julkisuuslain mukainen oikeus saada tietoja ja oikeuden laajuus on riippuvainen siitä, onko kyse yleisöjulkisuudesta eli jokaisen oikeudesta saada tietoja vai asianosaisjulkisuudesta eli asianosaisen oikeudesta saada tietoja. TyTA-toimeenpanossa käsiteltävät vakuutusnottajan taloudellista asemaa ja vahingoittunutta koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä eikä niihin sovelleta yleisöjulkisuutta.

TyTAL 248 §:n mukaan julkisuuslakia sovelletaan vakuutusyhtiöihin ja TVK:hon siltä osin, kun ne käyttävät julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua julkista valtaa, jollei TyTAL:ssa muuta säädetä.

Julkisen vallan käsitettä ei ole julkisuuslaissa määritelty eikä sille ole annettavissa yleistä määritelmää. Julkisen vallan käyttöön katsotaan kuuluvan puuttuminen hallintopäätöksellä tai tosiasiallisella toimella yksityisen oikeusasemaan. Julkisen vallan käyttöä on myös etuuksien myöntäminen.

Julkisuuslain edellä mainitun säännöksen perusteella julkisuuslakia sovelletaan TyTA-vakuutusta harjoittavaan vakuutusyhtiöön ja TVK:hon muun muassa vakuuttamiseen, vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyöntiin ja korvaustoimintaan kuuluvien tehtävien osalta.

Myös silloin, kun kysymys ei ole julkisen vallan käytöstä, vakuutusyhtiöihin ja TVK:hon sovelletaan julkisuuslain

- asiakirjasalaisuutta koskevaa 22 §:ää,
- vaitiolovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa koskevaa 23 §:ää,
- salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja koskevaa 24 §:ää,
- salassapidosta poikkeamista ja sen lakkaamista koskevaa 7 lukua sekä
- rangaistussäännökset sisältävää 35 §:ää TyTAL:n toimeenpanoon liittyvissä asioissa.

2.5. Vakuutusyhtiölaki (VYL)

TyTAL 248 §:n 3 momentissa on erikseen säädetty, että TyTAL:a toimeenpantaessa ei sovelleta, mitä vakuutusyhtiölain 30 luvun 1 ja 3 §:ssä säädetään vaitiolovelvollisuudesta ja tietojen luovuttamisesta. Vakuutusyhtiölain tietosuojasäännöksiä ei siis pääsääntöisesti sovelleta TyTAL:n toimeenpanossa.

Vakuutusyhtiölakiin on tullut voimaan 20.4.2020 alkaen uutta sääntelyä. VYL 30 luvun 3 a §:ssä säädetään vakuutusyhtiön oikeudesta käsitellä tietoja rikoksista ja rikosepäilyistä. Säännöstä sovelletaan myös TyTA-vakuutusta harjoittaviin vakuutusyhtiöihin, mutta ei sen sijaan TVK:hon eikä Valtiokonttoriin. Tästä säännöksestä kerrotaan tarkemmin kohdassa 5.3.

Vakuutusyhtiölain tietosuojasäännöksiä sovelletaan kuitenkin vakuutusyhtiöihin siltä osin kuin niiden toiminnassa on kysymys esimerkiksi vakuutusyhtiölaissa säännellystä yhtiöoikeudellisesta päätöksenteosta ja hallinnosta, varojen sijoittamisesta, vakavaraisuudesta ja jälleenvakuuttamisesta.

2.6. Muu lainsäädäntö

Muiden lakisäätöiden vakuutusjärjestelmien (esimerkiksi työeläkejärjestelmä tai Kelan hoitama sosiaaliturva) sekä muiden tahojen oikeudesta saada TyTA-vakuutuksen toimeenpanoon liittyviä tietoja omien tehtäviensä toimeenpanoa varten säädetään lähtökohtaisesti niitä koskevassa erityislainsäädännössä. Siten TyTAL:n tietosuojasäännökset eivät ole tyhjentäviä, vaan sovellettavaksi tulee myös muu lainsäädäntö ja eri laeissa olevat säännökset oikeudesta luovuttaa ja saada tietoja. Esimerkiksi Kelan oikeudesta saada tietoja korvausasiasta säädetään mm. sairausvakuutuslain 19 luvussa ja kansaneläkelain 85–86 §:ssä. Työntekijän eläkelain 14 luvussa on säädetty vastaavasti työeläkeläitöksen ja Eläketurvakeskuksen oikeudesta.

Lisäksi laissa ulkomaisista vakuutusyhtiöistä on säännöksiä mm. salassapitovelvollisuudesta ja väärinkäytösrekisteristä (79 § ja 81 §).

3. Salassapito, vaitiolovelvollisuus, hyväksikäyttökielto

Suuri osa TyTAL:n toimeenpanossa käsiteltävistä tiedoista on joko vahingoittunutta työntekijää tai työnantajaa/vakuutusnottajaa koskevia tietoja. Käytännön lähtökohtana voidaan pitää, että nämä tiedot ovat salassa pidettäviä, joista saa antaa tietoja muille kuin asianosaisille vain laissa olevan tiedon antamiseen oikeuttavan säännöksen nojalla tai sen henkilön suostumuksella, jota koskevista tiedoista on kyse.

3.1. Julkisuuslain soveltaminen (TyTAL 248 §)

Julkisen vallan käyttäminen

Julkisuuslakia sovelletaan vakuutusyhtiön ja TVK:n TyTAL:n toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen siltä osin kuin julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa säädetään, eli kun kyse on julkiseen tehtävään kuuluvasta julkisen vallan käyttämisestä, ellei TyTAL:ssa toisin säädetä (TyTAL 248 § 1 momentti). Valtiokonttoriin viranomaisena sovelletaan julkisuuslakia sellaisenaan julkisuuslain 4 §:n 1 momentin nojalla. TyTAL:n toimeenpano ei ole viranomaistoimintaa eivätkä vakuutusyhtiöt ole viranomaisia toimeenpannessaan TyTAL:a. TyTAL:n toimeenpanossa sovelletaan kuitenkin viranomaisia koskevia säännöksiä.

TyTAL:ssa ei siten ole yleistä salassapito- ja vaitiolovelvollisuusmääräystä, vaan sovellettavaksi tulevat julkisuuslain 6. luvun salassapitovelvoitteet. Julkisuuslaissa on säännökset asiakirjasalaisuudesta, vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta.

TyTAL:n toimeenpanossa julkiseen tehtävään kuuluvasta julkisen vallan käyttämisestä on kyse silloin, kun päätetään henkilön oikeuksista tai velvollisuuksista eli silloin, kun tehdään korvauspäätöksiä, ratkaistaan vakuuttamisvelvollisuuteen kuuluvia asioita tai määrätään vakuutusmaksu tai vakuutusmaksua vastaava laiminlyöntimaksu. TyTAL:n toimeenpanoa ja julkiseen tehtävään kuuluvaa julkisen vallan käyttämistä ei sen sijaan ole esimerkiksi TyTA-yhtiön sisäinen tilastonpito korvausasioiden käsittelyajoista, eikä niitä siten koske julkisuuslain salassapitosäännökset.

Muut julkiset tehtävät

Julkisuuslain salassapito-, vaitiolovelvollisuus-, hyväksikäyttökielto- ja rangaistussäännöksiä sovelletaan TyTAL 248 § 2 momentin nojalla vakuutusyhtiöihin ja TVK:hon myös silloin, kun kyse ei ole julkisen vallan käyttämisestä. Tällaisia julkisia tehtäviä, joissa ei ole kyse julkisen vallan käyttämisestä, ovat muun muassa TVK:n tilastointi- ja tutkimustehtävät. Myös näihin sovelletaan julkisuuslain salassa pitoa koskevia säännöksiä.

Salassapitovelvollisuus (julkisuuslaki 22 §)

Viranomaisen asiakirja on pidettävä salassa, jos se julkisuuslaissa tai muussa laissa on säädetty salassa pidettäväksi tai jos viranomainen lain nojalla on määrännyt sen salassa pidettäväksi taikka jos se sisältää tietoja, joista on lailla säädetty vaitiolovelvollisuus.

Salassa pidettävää viranomaisen asiakirjaa tai sen kopiota tai tulostetta siitä ei saa näyttää eikä luovuttaa sivulliselle eikä antaa sitä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muulla tavalla sivullisen nähtäväksi tai käytettäväksi.

Julkisuuslain mukainen salassapitovelvollisuus koskee myös kuolleita henkilöitä koskevia tietoja toisin kuin tietosuoja-asetus, joka koskee vain eläviä henkilöitä. Tällä on merkitystä käsiteltäessä esimerkiksi perhe-eläkkeitä.

Vaitiolovelvollisuus, hyväksikäyttökielto (julkisuuslaki 23 §)

Viranomaisen palveluksessa oleva samoin kuin luottamustehtävää hoitava ei saa paljastaa asiakirjan salassa pidettävää sisältöä tai tietoa, joka asiakirjaan merkittynä olisi salassa pidettävä, eikä muuta-kaan viranomaisessa toimiessaan tietoonsa saamaa seikkaa, josta lailla on säädetty vaitiolovelvollisuus. Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa paljastaa senkään jälkeen, kun toiminta viranomaisessa tai tehtävän hoitaminen viranomaisen lukuun on päätynyt.

Edellä sanottu koskee myös sitä, joka harjoittelijana tai muutoin toimii viranomaisessa taikka viranomaisen toimeksiannosta tai toimeksiantotehtävää hoitavan palveluksessa taikka joka on saanut salassa pidettäviä tietoja lain tai lain perusteella annetun luvan nojalla, jollei laista tai sen perusteella annetusta luvasta muuta johdu. Vaitiolovelvollisuus on myös sillä, jolle viranomainen on

ilmoittanut julkisuus- tai salassapito-olettaman sisältävän salassapitosäännöksen osoittamissa rajoissa tietoja, jotka ovat yleisöltä salassa pidettäviä.

Edellä tarkoitetut henkilöt eivät saa käyttää salassa pidettäviä tietoja omaksi taikka toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi.

Salassa pidettävät tiedot (julkisuuslaki 24 §)

TyTAL toimeenpanoon liittyviä keskeisiä salassa pidettäviä tietoja ovat julkisuuslain mukaan:

- terveydentilaa
- henkilökohtaisia oloja
- taloudellista asemaa ja
- yksityistä liikesalaisuutta tai yksityistä elinkeinotoimintaa koskevat tiedot.

Terveydentila (kohta 25)

Näitä ovat mm. henkilön fyysistä tai psyykkistä terveyttä koskevat tiedot kuten potilasasiakirjat, lääkärinlausunnot, diagnoosit ja tiedot hoito- ja kuntoutustoimenpiteistä. Myös tieto TyTA-asian viireillä olost, korvaushakemuksesta, kuntoutusasiasta ja korvauspäätöksestä, jotka kaikki kuvaavat henkilön terveydentilaa, ovat salassa pidettävää.

Henkilökohtaiset olot (kohta 32)

Näitä ovat mm. henkilön elintavat, vapaa-ajan harrastukset sekä perhe-elämä.

Taloudellinen asema (kohta 23)

Näitä ovat mm. henkilön vuosityöansio, palkat ja etuudet, maksetut korvaukset.

Yksityinen liikesalaisuus ja yksityistä elinkeinotoimintaa koskeva seikka (kohta 20)

Tämä voi koskea työnantajaa/vakuutusnottajaa tai vakuutuslaitosta.

Liike- ja ammattisalaisuuden käsite kuuluu ehdottoman salassapitovelvollisuuden piiriin. Liikesalaisuudella tarkoitetaan yleensä taloudellisuonteisia, kaupankäyntiin kuuluvia yrityksen salaisuuksia,

tekniisiä salaisuuksia. Sillä suojataan yrityksen kilpailuasemaa ja liiketoiminnan kannalta keskeisiä tietoja. Ammattisalaisuudella tarkoitetaan taidollisia salaisuuksia.

Muu elinkeinosalaisuus (yksityistä elinkeinotoimintaa koskeva seikka) määrittyy vahinkolausekkeen perusteella ("jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyyden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista.") Salassapitovelvollisuus väistyisi silloin, kun kysymys on elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista.

Vakuutuslaitoksen liikesalaisuuden piiriin kuuluvat mm. asiakasrekisterit ja vakuutusmaksujen laskuperusteet.

Vakuutuslaitoksen liikesalaisuus (kohta 17)

Tämän kohdalla alla on nimenomaisesti mainittu julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettut yhteisöt. Tiedoilla tarkoitetaan liikesalaisuuksia sekä tietoja muusta vastaavasta liiketoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen aiheuttaisi mainitulle yhteisölle taloudellista vahinkoa tai saattaisi toisen samanlaista tai muutoin kilpailevaa toimintaa harjoittavan yksityisen parempaan kilpailuasemaan tai heikentäisi yhteisön mahdollisuuksia edullisiin hankintoihin tai sijoitus-, rahoitus- ja velanhoitojärjestelyihin.

Vakuutuslaitoksen liikesalaisuuden piiriin kuuluvat mm. asiakasrekisterit ja vakuutusmaksujen laskuperusteet.

Salainen puhelinnumero, osoitetiedot (kohta 31)

Turvakiellon alaiset tiedot (kotikunta, osoite, puhelinnumero) ovat salassa pidettäviä.

Salassapitomerkinä (julkisuuslaki 25 §)

Salassapitomerkinä tarkoitetaan salassa pidettävään asiakirjaan tehtävää merkintää, jonka mukaan asiakirja on pidettävä salassa.

Viranomaisen asiakirjaan, jonka viranomainen antaa asianosaiselle ja joka on salassa pidettävä toisen tai yleisen edun vuoksi, on tehtävä merkintä sen salassa pitämisestä. Asianosaiselle on annettava tieto hänen salassapitovelvollisuudestaan myös silloin, kun salassa pidettäviä tietoja annetaan suullisesti.

Salassapitomerkintä tehdään merkitsemällä asiakirjaan "SALASSA PIDETTÄVÄ" ja ruotsiksi "SEKRETESSBELAGD". Merkinnästä tulee käydä ilmi, miltä osin asiakirja on salassa pidettävä ja mihin salassapito perustuu. Jos salassapito perustuu säännökseen, jossa on vahinkoedellytyslauseke, merkintä voidaan tehdä kuitenkin niin, että siitä ilmenee vain se säännös, johon salassapito perustuu.

TyTA-toimeenpanossa salassapitomerkintä tulee tehdä silloin, kun asianosaiselle annetaan asiakirja, joka sisältää toista asianosaista koskevaa salassa pidettävää tietoa.

Esimerkki: Työnantajalle annetaan TyTAL 125 §:n mukainen korvauspäätös. Päätös sisältää vahingoittunutta koskevaa salassa pidettävää tietoa. Päätöksestä tulee käydä ilmi, että asiakirja sisältää salassa pidettävää tietoa.

Esimerkki: Työnantajalta pyydetään tietoja korvausasian käsittelyä varten (esim. ammatillisen kuntoutuksen tarpeen arvioimiseksi). Lisäselvityspyynnössä työnantajalle kerrotaan vain ne vahingoittunutta koskevat salassa pidettävät tiedot, jotka ovat välttämättömiä työnantajalta pyydettyjen tietojen yksilöimiseksi. Lisäselvityskirjeestä tulee käydä ilmi, että asiakirja sisältää salassa pidettävää tietoa.

3.2. TyTAL:n erityissäännös työnantajan taloudellisista tiedoista (TyTAL 249 §)

TyTAL:ssa on erityinen salassapitosäännös työnantajaa koskevien tietojen osalta. TyTAL 249 §:n mukaan, sen lisäksi, mitä julkisuuslain 24 § 1 momentin 20 kohdassa säädetään elinkeinonharjoittajaa koskevien tietojen salassa pitämisestä, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset TyTAL:n toimeenpanoon perustuvat asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat työnantajan taloudellista asemaa.

Työnantajan taloudellista asemaa koskevia tietoja ovat muun muassa työnantajan maksamien palkkojen määrä, työnantajan vakuutusmaksujen suuruus tai tieto työnantajan maksukyvyistä.

4. Vakuutuslaitoksen oikeus saada tietoja

4.1. Perussäännös oikeudesta saada tietoja (TyTAL 252 §)

TyTAL 252 § sisältää yleissäännöksen työ- ja ammattitautivakuutusta toimeenpanevien elinten oikeudesta saada tietoja (omasta pyynnöstään).

Vakuutuslaitoksella ja TyTAL:n mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada

- 1) lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, **tiedot työntekijän työsuhteista, yrittäjätyöstä ja ansioista, hänelle maksetuista etuuksista sekä muista seikoista, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuutus- tai korvausasian ratkaisemista** varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä TyTAL:ssa, EU:n sosiaaliturva-asetuksissa tai sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

Tämän perusteella tietoja on mahdollista saada muun muassa sekä julkisuuslain 4 §:n 1 momentin tarkoittamilta viranomaisilta että myös 4 §:n 2 momentin mukaisilta yhteisöiltä, laitoksilta, säätioiltä ja yksityisiltä henkilöiltä, jotka julkista tehtävää hoitaessaan käyttävät julkista valtaa. Tietojensaantioikeus ulottuu julkisuuslain 5 §:n nojalla myös lainkohdassa mainittujen elinten toimeksiannosta tehtäviä suorittaviin tahoihin siltä osin kuin näillä on hallussaan toimeksiantotehtävään kuuluvia asiakirjoja ja tietoja. Tietoja tämän kohdan perusteella saadaan muun muassa Verohallinnolta, Kelalta, eläkelaitoksilta, Eläketurvakeskukselta, liikennevakuutusyhtiöiltä, Liikennevakuutuskeskukselta, Potilasvakuutuskeskukselta.

Vakuutuslaitoksella on oikeus saada Verohallinnolta tässä kohdassa mainitut tiedot työntekijän ansioista, vaikka verotusta ei olisi vielä vahvistettu. Verohallinnolta on oikeus saada siten sekä vahvistetun että vahvistamattoman verotuksen tiedot. (TyTAL 252 § 3 mom)

- 2) työnantajalta **tiedot tapaturmasta, sen sattumisolosuhteista, syistä ja seurauksista, työntekijän työstä, työnantajan hänelle maksamista vastikkeista ja niiden perusteista sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuutus- tai korvausasian ratkaisemista varten** tai jotka muuten ovat välttämättömiä TyTAL:ssa, EU:n sosiaaliturvaasetuksissa tai sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

Kun työnantajalta pyydetään tietoja työntekijän korvausasian käsittelyä varten, saadaan hänelle ilmoittaa vain ne vahingoittunutta työntekijää koskevat salassa pidettävät tiedot, jotka ovat välttämättömiä työnantajalta pyydettyjen tietojen yksilöimiseksi (TyTAL 252 § 2 mom) (Katso myös kohta 4.4.) Säännöksessä ei enää mainita vahingoittuneen suostumusta, koska suostumuksella tietoja ei voida antaa laajemmin kuin, mikä on välttämätöntä.

- 3) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulta ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, vahingoittuneen kuntoutusta toimeenpanevalta taholta ja muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä sekä sosiaalipalveluiden tuottajalta tai hoitolaitokselta pyynnöstä tämän laatima lausunto ja muut 1 kohdassa tarkoitettujen tehtävien **toimeenpanemiseksi välttämättömät tiedot potilasasiakirjoista, terveydentilasta, työkyvystä, hoidosta ja kuntoutuksesta.**

Terveydenhuollon toimintayksikön velvollisuudesta ilmoittaa vakuutuslaitokselle tietoja hoidosta on säädetty TyTAL:n säännöksissä 41 §, 44 §, 45 §, 112 § ja 113 §. Näistä on kerrottu tarkemmin kohdassa 4.3.

Tietoja on oikeus saada julkisessa virassa olevan lääkärin ja työterveyslääkärin lisäksi muun muassa yksityisiltä lääkäreiltä ja sairaaloilta, laboratorio-, röntgen- ja ultraäänitutkimuksia tekeviltä sekä erilaisilta terapiaa ja lääkinnällistä kuntoutusta antavilta yksiköiltä. Oikeus käsittää myös ensihoidon tekemät potilasmerkinnät.

Tiedonsaantioikeus käsittää korvauksen hakemista varten laaditut lääkärinlausunnot ja muut välttämättömät tiedot vahingoittuneen terveydentilasta, hoidosta, työkyvystä ja

kuntoutuksesta. Vakuutuslaitoksen on yksilöitävä pyytämänsä tiedot, koska oikeus on saada vain ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksittäisen asian käsittelemiseksi ja ratkaisemiseksi.

Vakuutuslaitoksella ja muutoksenhakuelimellä on TyTAL:n 266 §:n mukaan oikeus saada maksutta vahingoittuneen terveydentilaa koskevat tiedot, jotka sillä on TyTAL:n mukaan oikeus saada. Hoitolaitos lähettää oma-aloitteisesti tiedot hoitokäynneistä ja näistä tiedoista ei suoriteta maksua.

Kun vakuutuslaitos pyytää terveydentilatietoja, esim. potilasasiakirjamerkintöjä, pyyntö on yksilöitävä. Vakuutuslaitoksella on oikeus saada terveydentilaa koskevat tiedot siinä muodossa kuin se on ne luovutuspyynnössään yksilöinyt. Tällöin tietojen luovuttajalla on oikeus saada 252 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella luovuttamistaan tiedoista tietojen pyytäjältä kohtuullinen korvaus tietojen luovuttamisesta aiheutuneesta työstä ja kustannuksesta.

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulla ammattihenkilöllä on myös oikeus saada kohtuullinen palkkio 252 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyn tietojenantovelvollisuuden perusteella antamastaan lausunnosta.

Tako on antanut 17.2.2016 yleisohjeellaan tarkempia tietoja terveydentilatietojen toimittamisesta vakuutuslaitoksille ja tiedoista maksettavista korvauksista.

- 4) eläkelaitokselta ja Eläketurvakeskukselta vakuutus- tai korvausasian käsittelyä varten välttämättömät tiedot yrittäjän eläkelain mukaisesta vakuutuksesta ja mainitun lain 112 §:n mukaisesta yrittäjän työtulosta

Säännöksen nojalla vakuutusyhtiöllä on oikeus saada tarvitsemansa tiedot yrittäjän YEL-vakuutuksesta ja etenkin sen mukaisesta YEL-työtulosta eläkelaitokselta ja Eläketurvakeskukselta. Vakuutusyhtiö tarvitsee nämä YEL-tiedot kaikkien vakuuttamiensa yrittäjien osalta, jotta yrittäjän vuosityöansion oikea taso voitaisiin varmistaa suoraan työeläkejärjestelmästä eikä oikean tiedon ylläpito olisi yrittäjän oman aktiivisuuden varassa.

TyTAL 252 §:n 3 momentin mukaan 252 §:ssä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Teknisellä käyttöyhteydellä voi hakea esimerkiksi vahingoittuneen työansiotietoja Eläketurvakeskuksen ansiorekisteristä vuosityöansion määrittämistä varten.

4.2. Korvauksensaajan ilmoitusvelvollisuus (TyTAL 130 § ja 134 §)

TyTAL 252 §:n yleisen tietojen saamista koskevan säännöksen lisäksi TyTAL:ssa on erityissäännöksiä korvauksensaajan ja työnantajan velvollisuudesta oma-aloitteisesti antaa tietoja vakuutuslaitokselle.

Korvausta haettaessa

TyTAL 130 §:n mukaan vahingoittunut on velvollinen myötävaikuttamaan korvausasian selvittämiseen. Vahingoittunut on velvollinen korvauksen saamiseksi antamaan vakuutuslaitokselle pyynnöstä tiedot, jotka ovat välttämättömiä korvausasian selvittämiseksi.

Vastaavasti vahingoittuneen edunsaaja on korvauksen saamiseksi velvollinen antamaan perhe-eläkeoikeuden ratkaisemista varten välttämättömät tiedot. Vakuutuslaitoksen on huolehdittava, että selvityspyynnöt ovat selkeitä ja asianosainen ymmärtää, mitä tietoja hänen on asian ratkaisemiseksi toimitettava.

Korvausta maksettaessa

Korvauksensaajan tulee ilmoittaa erilaisia korvauksiin vaikuttavia tietoja vakuutuslaitokselle oma-aloitteisesti tai vakuutuslaitoksen pyynnöstä.

Oma-aloitteisesti

TyTAL 134 §:n mukaan korvauksensaaja on oma-aloitteisesti velvollinen viipymättä ilmoittamaan korvaukseen vaikuttavista muutoksista seuraavasti:

- 1) päivärahaa tai tapaturmaeläkettä saava terveydentilansa, työkykynsä, työntekonsa tai työansionsa olennaisesta muutoksesta;
- 2) haittaraaha tai hoitotukea saava avun tarpeen tai haitan muutoksesta;

- 3) kuntoutuskorvausta saava kuntoutuksen keskeytymisestä tai olennaisesta viivästyisestä;
- 4) leskeneläkettä saava uuden avioliiton tai 100 §:n 2 momentissa tarkoitetun olosuhteen alkamisesta;
- 5) lapseneläkettä 17 ikävuoden jälkeen saava opiskelun tai koulutuksen päättymisestä ennen 25 ikävuoden täyttämistä.

Pyynnöstä

Vahingoittuneen ja perhe-eläkettä saavan on vakuutuslaitoksen pyynnöstä toimitettava vakuutuslaitokselle väestörekisteriviranomaisen antama todistus tai muu luotettava selvitys, josta ilmenee korvauksensaajan olleen elossa aikana, jolta korvausta maksetaan. (TyTAL 134 §)

4.3. Hoitolaitoksen velvollisuus antaa tietoja oma-aloitteisesti (TyTAL 41, 44 ja 45 §)

Julkisen terveydenhuollon velvollisuus antaa oma-aloitteisesti tietoja (TyTAL 41 §)

Julkisen terveydenhuollon toimintayksiköllä on velvollisuus antaa vakuutuslaitokselle oma-aloitteisesti ja viipymättä korvausvastuun selvittämiseksi ja täyskustannusmaksun saamiseksi potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 12 §:ssä tarkoitetut välttämättömät tiedot hoitokäynneistä. Hoitolaitoksen on ilmoitettava vakuutuslaitokselle myös työnantaja, jonka työssä vahinkopahtuman on ilmoitettu sattuneen. Nämä tiedot voidaan sisällyttää myös seuraavassa kerrottuun suunnitelmaan.

Hoitolaitoksen on ilmoitettava hoitoon hakeutumisen tai myöhemmän hoitokäynnin yhteydessä päätetystä toimenpiteestä, josta laaditaan hoitosuunnitelma tai josta muulla tavoin tehdään päätös. Jos suunnitelmaa ei ole tehty, vakuutuslaitokselle on lähetettävä päätettyä hoitoa kuvaava lääkärinlausunto tai potilaskertomus.

Yksityisen hoitolaitoksen velvollisuus antaa tietoja oma-aloitteisesti (TyTAL 44 §)

Yksityisen terveydenhuollon palvelun antajan on annettava vakuutuslaitokselle potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 12 §:ssä tarkoitetut tiedot kiireellisestä sairaanhoidosta sekä

vastaanottokäynnistä ja sen yhteydessä tehdystä röntgentutkimuksesta, ultraäänitutkimuksesta tai muusta niihin rinnastettavasta vähäisestä tutkimus- ja hoitotoimenpiteestä, jonka kustannus on enintään 320 euroa (2020).

Yksityisen hoitolaitoksen velvollisuus antaa tietoja maksusitoumusta varten (TyTAL 45 §)

Hoitoa yksityisenä terveydenhuoltona antavan on ilmoitettava hoitoon hakeutuvalle vahingoittuneelle ennen hoidon alkamista maksusitoumuksen tarpeellisuudesta sekä toimitettava vakuutuslaitokselle maksusitoumuspyynnön mukana potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 4 a §:n mukainen suunnitelma.

4.4. Työnantajan velvollisuus antaa tietoja

Työnantajan velvollisuus ilmoittaa vahinkotapahtumatietoja vakuutuslaitokselle (TyTAL 111 §)

Edellä kohdassa 4.1. on kerrottu vakuutuslaitoksen oikeudesta saada työnantajalta tietoja TyTAL 252 §:n mukaisesti. TyTAL 111 §:ssä on erikseen säädetty työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa vakuutuslaitokselle vahinkotapahtumasta ja ilmoituksen sisältämistä tiedoista.

Vahinkotapahtuman sattuessa vahingoittunut ilmoittaa asiasta työnantajalle (TyTAL 110 §). Työnantaja tekee ilmoituksen vakuutuslaitokselle. Ilmoitukseen työnantaja täyttää mm. vahingoittuneen yksilöintitiedot, sattumisajan (päivä ja paikka), olosuhdetiedot, kuvauksen tapaturman sattumisesta sekä vamman laadun. (TyTAL 111 §).

Työnantajan velvollisuus ilmoittaa tietoja vakuutusmaksun määräämistä ja vakuutuksen hoitoa varten (TyTAL 159 § ja 160 §)

Vakuutuksen ottajana oleva työnantaja on TyTAL 159 ja 160 §:n mukaan velvollinen ilmoittamaan vakuutusyhtiölle työtapaturma- ja ammattitautiriskin arviointia, vakuutusmaksun määräämistä ja vakuutuksen hoitoa varten tarpeelliset tiedot toimialastaan, teettämänsä työn määrästä ja laadusta, työn alkamisajasta, yrityksen omistussuhteista, 166 §:n 5 momentissa tarkoitettusta työturvallisuustyöstä sekä muista vakuutusyhtiön määrittelemistä vakuutusmaksuun vaikuttavista seikoista.

Vakuutusnottajan on ilmoitettava tiedot vakuutusta haettaessa tai viimeistään 14 päivän kuluessa vakuutuksen alkamisesta. Vakuutusnottajan on ilmoitettava TyTAL 159 § 1 momentin mukaiset, vakuutusyhtiön pyytämät tiedot vuosittain tammikuun loppuun mennessä. Myös tietoja koskevista olennaisista muutoksista on ilmoitettava.

Vakuutuslaitoksen oikeus tarkastaa tiedot työnantajan asiakirjoista

TyTAL 254 §:n mukaan vakuutuslaitoksella on oikeus tarkastaa työnantajan asiakirjoista työnantajan tämän lain mukaisen tietojen antovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen oikeellisuus. Tässä tarkoitettua työnantajan asiakirjan käsitettä on tulkittava laajasti – tarkoittaa sekä perinteisiä että sähköisiä ja muilla apuvälineillä selville saatavissa olevia asiakirjoja. Säännöksen nojalla korvauksen perusteena olevien tietojen oikeellisuus voidaan tarvittaessa tarkastaa.

Vakuutuslaitoksella on oikeus saada poliisilta ja muulta viranomaiselta virka-apua edellä tarkoitettujen tietojen saamiseksi.

5. Vakuutuslaitoksen oikeus luovuttaa tietoja

5.1. Pääsäännöt oikeudesta luovuttaa tietoja (TyTAL 255 §)

Pääsäännön mukaan TyTA-vakuutusta harjoittavat vakuutuslaitokset saavat antaa salassa pidettäviä tietoja joko silloin, kun lainsäädännössä on tietojen antamiseen oikeuttava säännös tai sen henkilön suostumuksella, jota koskevista tiedoista on kyse.

TyTAL 255 §:ssä säädetään vakuutuslaitoksen oikeudesta antaa TyTAL:n toimeenpanoon liittyviä tietoja. Vakuutuslaitos voi pykälän nojalla luovuttaa tietoja pykälässä säädetysti paitsi pyynnöstä myös oma-aloitteellisesti asiayhteydestä riippuen.

Siltä osin kuin tietojen antamisesta ei säädetä TyTAL:ssa tai esimerkiksi muita sosiaaliturvajärjestelmiä koskevassa lainsäädännössä, noudatetaan julkisuuslakia. Tietoja voidaan luovuttaa esimerkiksi julkisuuslain 26 §:n perusteella virka-apu- tai toimeksiantotarkoitusta varten taikka 28 §:n

perusteella tutkimusta, tilastointia tai viranomaisen suunnittelu- tai selvitystyötä varten. Näistä kerrotaan enemmän kohdassa 5.4.

Työnantajan oikeudesta saada tietoja säädetään TyTAL 251 §:ssä.

TyTAL 255 §:n mukaan vakuutuslaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salsapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

Ulkomainen viranomainen tai toimielin

Asianomaiselle viranomaiselle ja toimielimelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä Suomea sitovan sosiaaliturvasopimuksen taikka sosiaaliturvaa koskevan kansainvälisen säädöksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa.

Kohta koskee esimerkiksi TyTAL:n mukaista korvausta koskevan tiedon antamista EU:n perusasetuksen 883/04 ja täytäntöönpanoasetuksen 987/2009 perusteella toisen valtion viranomaiselle tai vakuutuslaitokselle.

Väärinkäytösten ja rikosten selvittäminen

Ministeriölle, Verohallinnolle ja lakisääteistä sosiaalivakuutusjärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen korvaus vaikuttaa, tämän lain mukaista korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista korvauksista, tiedot työnantajasta ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi suoritettavaa henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten, sekä poliisi- ja syyttäväviranomaiselle edellä mainitut tiedot, jotka ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteeseenpanoa varten.

Tämä kohta sisältää kaksi tietojen antamista koskevaa erityistilannetta, jotka koskevat sosiaaliturvaan kohdistuvia väärinkäytöksiä sekä rikosten selvittelyä ja tutkimusta. Ensiksi mainittu tilanne on kertaluonteinen valvontaprojekti, jonka tarkoituksena on selvittää sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäytöksiä, ja tietoja voidaan antaa ministeriölle, verohallinnolle ja lakisääteistä

sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle. Kyse ei siten ole säännönmukaisesta tietojen luovutuksesta.

Jälkimmäisessä tietojen luovutuksessa on kyse tietojen antamisesta yleisille esitutkintaviranomaisille, eli poliisi- ja syyttäviviranomaisille, rikosten syytteeseenpanoa varten.

Huomattavaa on, ettei vakuutuslaitoksella ole lupaa antaa muun muassa terveydentilaa koskevia tietoja esimerkiksi poliisille rikoksen selvittämistä varten. Poliisille saadaan antaa korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista korvauksista, tiedot työnantajasta sekä muut näihin rinnastettavat tiedot. Poliisilain 35 ja 36 §:n perusteella poliisilla on oikeus saada tietoja viranomaisilta sekä yksityisiltä yhteisöiltä tai henkilöiltä, eli poliisi voi näiden säännösten perusteella itse hankkia terveydentilaa koskevia tietoja, ellei muualla lainsäädännössä ole kielletty tietojen saamista.

Vastuuvollisuuden selvittäminen

Toiselle lakisääteistä vakuutustoimintaa harjoittavalle vakuutuslaitokselle, Liikennevakuutuskeskukseen ja Potilasvakuutuskeskukselle välttämättömät tiedot sen selvittämiseksi, mikä on näiden vastuu samasta vahingosta.

Tähän kohtaan perustuvaa tietojen luovutusta tehdään muun muassa ammattitautitapausten selvityksessä.

Takautumisoikeuden toteuttaminen

Toiselle vakuutuslaitokselle ja vahingonaiheuttajalle tiedot, jotka ovat välttämättömiä tämän lain mukaista vakuutustoimintaa harjoittavan vakuutuslaitoksen takautumisoikeuden toteuttamiseksi.

Tämän perusteella tietoja voidaan antaa TyTAL 270 §:n mukaisen takautumisoikeuden toteuttamiseksi ja takautumisvaateen tekemiseksi muun muassa vahingon aiheuttajalle tai muulle korvausvelvolliselle.

Luottotietotoimintaa harjoittava rekisterinpitäjä

Luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle tietoja vakuutuksenottajaan ja vakuuttamisvelvolliseen tämän lain perusteella kohdistuvasta ulosottokelpoisesta vakuutuslaitoksen saatavasta.

Tämä erityissäännös on tarpeellinen, koska erityisen salassapitosäännöksen mukaan salassa pidettäviä ovat myös vakuutuksenottajan taloudellista asemaa koskevat tiedot (TyTAL 249 §).

Terveydenhuollolle

TyTAL 252 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulle terveydenhuollon toimintayksikölle ja itsenäiselle ammatinharjoittajalle voidaan antaa vahingoittunutta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä maksusitoumuksen antamiseksi.

Saman kohdan perusteella vahingoittunutta koskevia välttämättömiä tietoja voidaan antaa myös TyTAL 132 §:n tarkoittamassa tilanteessa, jossa vakuutuslaitos osoittaa vahingoittuneen vammansa tai sairautensa taikka työ- ja toimintakykynsä selvittämistä koskevaan tutkimukseen. Vahingoittunutta koskevia välttämättömiä tietoja voidaan luovuttaa myös silloin, kun vakuutuslaitos pyytää asiantuntijalausuntoa korvausasian ratkaisemiseksi.

Tietojen antaminen konsernin, vakuutusyhtyritysrhmän tms. sisäisesti

Vakuutusyhtiöllä ja sen asiamiehellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa TyTAL:n toimeenpanoon perustuvia tietoja vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin, vakuutusyhtiölain 26 luvussa tarkoitettuun vakuutusyhtyritysrhmään ja mainitun lain 30 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun taloudelliseen yhteenliittymään sekä samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun rahoitus- tai vakuutusryhmittymään kuuluvalle toiselle yritykselle TyTAL:n mukaisten tehtävien suorittamista varten. (TyTAL 255 § 2 mom)

Tämä koskee TyTA-turvan toimeenpanossa saatujen salassa pidettävien tietojen antamista TyTA-vakuutusta harjoittavan vahinkoyhtiön kanssa esimerkiksi samaan konserniin kuuluvalle henkiryhtiölle, ja se on mahdollista vain TyTAL:n mukaisten tehtävien suorittamiseksi tai jos tietojen

antamisesta säädetään laissa erikseen. Mahdollista ei ole muun muassa TyTA-vakuutuksen korvaustietojen hyväksikäyttö muiden vakuutuslajien markkinoinnissa.

Tietojen hyväksikäyttö saman vahinkovakuutusyhtiön toiminnassa

Vakuutusyhtiö ei saa käyttää hyväksi muussa toiminnassaan TyTAL:n toimeenpanoon perustuvia, salassapitosäännösten tai muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten alaisia tietoja, jollei siitä lailla erikseen säädetä. Tällaisia tietoja ei saa antaa myöskään vakuutusyhtiön yhtiökokoukselle, edustajistolle taikka osakkaalle. (TyTAL 255 § 3 mom)

Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että TyTA-vakuutusta harjoittava vakuutusyhtiö ei saa käyttää henkilön työtaturma-asian käsittelyä varten haltuunsa saamaa lääkärintodistusta esimerkiksi samassa vahinkoyhtiössä vireillä olevan yksityistaturmavakuutusasian käsittelyssä, ellei henkilö tähän ole antanut suostumustaan.

Poikkeus – vakuutuksenottajaa koskevien tietojen käyttö asiakaspalvelussa ja –hallinnassa

Laissa on säädetty eräistä poikkeuksista edellä kerrottuihin tietojen luovutus- ja hyväksikäyttökieltoihin. Sen perusteella vakuutuslaitos voi kuitenkin luovuttaa samaan konserniin tms. kuuluvalla toiselle yritykselle sekä käyttää muussa vakuutustoiminnassaan vakuutuksenottajaa koskevia asiakaspalvelua, asiakassuhteen hoitoa ja muuta asiakashallintaa varten tarpeellisia tietoja, jollei tietosuojasetuksesta muuta johdu (TyTAL 255 § 4 mom).

Tällaisia ovat tiedot vakuutuksenottajana olevan työnantajan tai yrittäjän nimestä, henkilö-, yritys- ja yhteisö- sekä asiakastunnuksesta, yhteystiedot, tiedot yrityksen omistussuhteista ja työtaturma- ja ammattitautilain mukaisista vakuutusjärjestelyistä ja niiden perusteena olevasta palkkasummasta sekä näihin tietoihin rinnastettavat asiakashallintaan liittyvät tiedot.

Kyseessä on poikkeus salassapitosäännökseen. Säännös koskee myös henkilötietoja, joiden käsittelyssä tietosuojasetus on aina ensisijainen suhteessa kansalliseen lainsäädäntöön. Vakuutusyhtiön on aina varmistettava, että henkilötietojen käsittely ja luovutus on tietosuojasetuksen mukaista.

Tässä on siis kyse vain vakuutuksenottajaa koskevista tiedoista. Vakuutuksenottajana olevaa työnantajaa koskevien tietojen luovutusta ja hyväksikäyttöä ei ole perusteltua rajoittaa silloin, kun

tietoja luovutetaan tai hyväksikäytetään edellä tarkoitettujen (TyTAL 255 § 2 momentti) yhteenliittymien sisällä vakuutuksenottajaan kohdistuvassa asiakaspalvelussa, asiakassuhteen hoidossa ja muissa asiakashallintaan kuuluvissa tehtävissä. Säännös ei siten estä konsernin, yritysryhmän tai taloudellisen yhteenliittymän yhteisen asiakasrekisterin pitämistä.

5.2. Tietojen luovuttaminen tapaturma-asiain korvauslautakunnalle (TyTAL 261 §)

TyTAL 261 §:n mukaan tapaturma-asiain korvauslautakunnalla on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä vakuutuslaitokselta sen hallussa olevat lausuntoasian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot.

Tapaturma-asiain korvauslautakunnan TyTAL:n toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen salassapitoon ja oikeuteen saada tieto asiakirjasta sovelletaan, mitä TyTAL 248 §:ssä ja julkisuuslain 3 luvussa säädetään. Muutoksenhakuun tapaturma-asiain korvauslautakunnan päätöksestä, jolla on ratkaistu tiedon saantia asiakirjasta koskeva asia, sovelletaan, mitä julkisuuslain 33 §:n 1 momentissa säädetään.

5.3. Tietojen luovuttaminen vakuutusalan yhteisiin rekistereihin

5.3.1. Väärinkäytösrekisteri - TyTAL 255 a § ja VYL 30 luku 3 a §

TyTAL 255 §:ssä (1mom. 3) kohta) on ollut aiemmin säännös oikeudesta luovuttaa tietoja rikollisuuden ehkäisemiseksi. Tämä on korvattu uudella säännöksellä TyTAL 255 a §:ssä, jossa luovutettavien tietojen osalta viitataan VYL 30 luvun 3 a §:än.

Säännös koskee vakuutusalan yhteistä väärinkäytösrekisteriä. Väärinkäytösrekisteriin tallennetaan tietoja vakuutusyhtiöihin ja Liikennevakuutuskeskukseen kohdistuvista rikoksista. Tietoja ei saa rekisteröidä ennen kuin asiasta on tehty rikosilmoitus, tutkintapyyntö tai syytepyyntö taikka rikosprosessi on saatettu muulla tavoin vireille. Tietojen luovutusosoikeus koskee vain tietoja, jotka ovat välttämättömiä kyseessä olevan tehtävän suorittamiseksi.

Säännös ei koske TVK:ta eikä Valtiokonttoria, jotka eivät aiemminkaan ole olleet väärinkäytösrekisterin käyttäjiä.

Vakuutusyhtiöiden oikeus käsitellä työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisia tietoja rikollisuuden ehkäisemiseksi perustuu vakuutusyhtiölain 30 luvun 3 a §:ään. Säännös koskee siten vapaaehtoisen vakuutustoiminnan lisäksi myös työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista vakuutustoimintaa. Säännös ei koske Valtiokonttoria eikä TVK:ta.

Erillinen kansallinen säännös oikeudesta käsitellä tietoja rikoksista ja rikosepäilyistä (VYL 30 luvun 3 a §) on tarpeen, koska tietosuojasetuksen 10 artiklan mukaan rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvä henkilötietojen käsittely on mahdollista vain viranomaisen valvonnassa tai kun se sallitaan jäsenvaltion lainsäädännössä. Aiemmin vakuutusalan yhteisen väärinkäytösrekisterin peruste on ollut tietosuojalautakunnan antama lupa. Tärkeä yleinen etu edellyttää, että tällainen henkilötietojen käsittely on mahdollista vakuutusyhtiöihin kohdistuvien rikosten ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi ja siten tietojen käsittelyn perusta on tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan f alakohta (käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi).

VYL 30 luvun 3 a § oikeuttaa vakuutusyhtiöitä käsittelemään tietoja sen harjoittamaan vakuutustoimintaan kohdistuneista rikoksista ja niiden epäilyistä. Tietoja saa käsitellä vain siinä laajuudessa, kuin se on välttämätöntä vakuutustoimintaan kohdistuvien rikosten estämiseksi ja selvittämiseksi. Ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa on vastaava säännös (81 §).

Pykälän 2 momentissa säädetään rekisteriin merkittävistä tiedoista. Vakuutusyhtiö saa merkitä rekisteriin

- 1) tiedon vahinkotapahtumasta
- 2) tiedon vakuutusyhtiöstä, johon rikos tai sen epäily on kohdistunut,
- 3) tiedon tallennusajasta. Tieto on tarpeen, koska tiedon säilyttämisaika lasketaan tallentamisajasta lähtien.
- 4) rekisteröidyn nimen, henkilötunnuksen, osoitteen ja ammatin
- 5) tiedon siitä tuomioistuimesta, jossa asia käsitellään
- 6) tieto siitä, kuka on ilmoittanut tallennettavan tiedon. Rekisteriin saadaan merkitä siten myös tieto siitä vakuutusyhtiön työntekijästä, joka on ilmoittanut rekisteröitävät tiedot.

Nämä tiedot vastaavat aiemmin tietosuojalautakunnan vahvistamia lupaehtoja.

5.3.2. Vahinkorekisteri – tietosuoja-asetus

Vakuutusalan yhteiseen vahinkorekisteriin kerätään lähes kaikki yksityishenkilöiden tekemät vahinkoilmoitukset, ja sen tarkoituksena on estää korvauksen hakeminen väärin perustein useammasta yhtiöstä.

Vahinkorekisteriin merkitään vakuutusyhtiölle ilmoitettuja vahinkoja koskevat perustiedot. Vahingon perustietoja ovat mm. henkilötunnus tai yritystunnus, vakuutuksen myöntänyt vakuutuslaitos, vahingon tapahtuma-aika, vahinkonumero, vakuutuslaji ja vahinkotyyppi.

Vakuutusalan yhteiseen vahinkorekisteriin ei luovuteta TyTAL:n mukaisten pakollisten vakuutusten tietoja. Näin ollen vahinkorekisteriin ei luovuteta tietoja työnantajan työntekijöilleen ottamasta pakollisesta vakuutuksesta. Sen sijaan TyTAL:n mukaisia vapaaehtoisia vakuutuksia koskevia vahinkoilmoituksia voidaan rekisteröidä vahinkorekisteriin. Näitä ovat yrittäjän vapaaehtoinen työajan vakuutus (TyTAL 188 §), yrittäjän vapaaehtoinen vapaa-ajan vakuutus (TyTAL 200 §) ja työntekijöille otetut vapaaehtoiset vapaa-ajan vakuutukset (TyTAL 199 §).

Vahinkotietojen luovuttaminen vahinkorekisteriin perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan f –alakohtaan eli oikeutettuun etuun. Tietosuoja-asetuksen johdanto-osassa (47) todetaan, että ehdottoman välttämätön henkilötietojen käsittely petosten estämistarkoituksessa on myös rekisterinpitäjän oikeutetun edun mukaista. Ennen tietosuoja-asetusta vahinkorekisterin käyttö perustui tietosuojalautakunnan lupiin. Oikeutettu etu on käsittelyperusteena yksinomainen siten, että siitä ei voi säätää kansallisessa laissa.

Toisilta vakuutusyhtiöiltä saatuja vahinkotietoja saa käyttää vain vakuutusyhtiöihin kohdistuvien väärinkäytösten torjuntaan. Käytännössä tämä tarkoittaa epäselvien vahinkojen käsittelyä ja tutkin-

5.4. Julkisuuslain yleiset säännökset tietojen luovuttamisesta (julkisuuslaki 26 §)

Viranomaisen voi antaa salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta tiedon, jos:

- 1) tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaisesti säädetty; tai
- 2) se, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty, antaa siihen suostumuksensa.

Viranomaisen voi salassapitosäännösten estämättä antaa tiedon toisen taloudellisesta asemasta taikka liikesalaisuudesta, terveydenhuollon tai sosiaalihuollon asiakassuhteesta tai myönnetystä etuudesta taikka 24 §:n 1 momentin 32 kohdassa tarkoitettusta henkilön yksityiselämää koskevasta tai sitä vastaavasta muun lain mukaan salassa pidettävästä seikasta, jos tieto on tarpeen:

- 1) yksityisen tai toisen viranomaisen laissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden toteuttamiseksi; taikka
- 2) tiedot antavan viranomaisen hoidettavaksi kuuluvan korvauksen tai muun vaatimuksen toteuttamiseksi.

Virka-apu, toimeksianto (julkisuuslaki 26 § 3 mom.)

Viranomaisen voi antaa salassa pidettävästä asiakirjasta tiedon antamansa virka-aputehtävän suorittamiseksi sekä toimeksiannostaan tai muuten lukuunsa suoritettavaa tehtävää varten, jos se on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi.

Salassa pidettäviä tietoja voi kuitenkin luovuttaa mainittuja tehtäviä varten myös silloin, kun salassa pidettävien tietojen poistaminen niiden suuren määrän tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ei ilmeisesti ole tarkoituksenmukaista. Viranomaisen on ennakolta varmistuttava siitä, että tietojen salassapidosta ja suojaamisesta huolehditaan asianmukaisesti.

Tieteellinen tutkimus, tilastointi, viranomaisen suunnittelu- ja selvitystyö (julkisuuslaki 28 §)

Viranomaisen voi antaa yksittäistapauksessa luvan tietojen saamiseen salassa pidettävästä asiakirjastaan tieteellistä tutkimusta, tilastointia taikka viranomaisen suunnittelu- tai selvitystyötä varten, jos on ilmeistä, ettei tiedon antaminen loukkaa niitä etuja, joiden suojaksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Lupa on liitettävä yleisen ja yksityisen edun suojaamiseksi tarpeelliset määräykset ja se voidaan peruuttaa, jos siihen harkitaan olevan syytä.

5.5. Tietojen luovuttamisesta päättäminen ja määräaika (julkisuuslaki 13–16 §)

TyTA toimeenpanossa sovelletaan mitä julkisuuslaissa säädetään tietojen luovuttamisesta päättämisestä, luovuttamista koskevasta määräajasta sekä luovutustavoista.

Luovuttamisesta päättäminen ja määräaika

Vakuutuslaitos päättää hallussaan olevan asiakirjan luovuttamisesta.

Jos vakuutuslaitokselta pyydetään asiakirjaa, jonka toinen viranomaisen on laatinut tai joka kuuluu toisen viranomaisen käsiteltävänä olevaan asiaan, vakuutuslaitos voi siirtää tiedonsaantia koskevan asian sen viranomaisen ratkaistavaksi, joka on laatinut asiakirjan tai jonka käsiteltäväksi asia kokonaisuudessaan kuuluu.

Jos vakuutuslaitos kieltäytyy antamasta pyydettyä asiakirjaa tai tietoa, asia on ratkaistava antamalla muutoksenhakukelpoinen perusteltu päätös, jossa kerrotaan kieltäytymisen syy sekä sovelletut säännökset. Muutoksenhakuohjeella ohjeistetaan hakemaan päätökseen muutosta hallinto-oikeudesta siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään.

Asiakirjan tai tiedon luovuttamista koskeva pyyntö on käsiteltävä viivytyksettä. Tieto asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Kuukauden määräaika on ehdoton, eikä sitä voi pidentää erityisten syiden perusteella.

Luovutustavat

Tieto asiakirjan sisällöstä annetaan suullisesti taikka antamalla asiakirja viranomaisen luona nähtäväksi ja jäljennettäväksi tai kuunneltavaksi tai antamalla siitä kopio tai tuloste.

Tietojärjestelmässä oleva tieto voidaan antaa näyttämällä se näyttöpäätteeltä. Tiedonpyytäjällä ei ole oikeutta päästä itse käyttämään tietojärjestelmää.

Tieto asiakirjan sisällöstä voidaan antaa muulla kuin pyydettyllä tavalla, jos pyynnön noudattaminen asiakirjojen suuren määrän tai asiakirjan kopioinnin vaikeuden tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi aiheuttaisi kohtuutonta haittaa virkatoiminnalle. Haitan tulee olla olennaista (esim. sitoo merkittävän määrän resursseja).

Viranomaisen henkilörekisteristä saa antaa henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tiedot sähköisessä muodossa, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suoja koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja.

KHO on vuonna 2016 antanut ratkaisun (2016:161) tietojen luovutustavasta, kun on kyse henkilötiedoista (Valviran asiantuntijalääkärit). Tiedot oli pyydetty tulostettuna listana tai Valviran internetsivuilla julkaistuin. KHO katsoi julkisuuslain 16 §:n 3 momentin perusteella, että Valviralla ei ollut velvollisuutta luovuttaa tietoja pyydettyssä muodossa. Koska pyydettyt tiedot olivat julkisia, ne voitiin luovuttaa esimerkiksi suullisesti tai näyttämällä ne Valvirassa näyttöpäätteeltä.

Tietojen antamisesta teknisen rajapinnan ja katseluyhteyden avulla säädetään julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetussa laissa tai erityislaissa.

5.6. Tekninen käyttöyhteys (TyTAL 264 §)

TyTAL 264 §:ssä on teknisen käyttöyhteyden avaamisesta julkisuuslain 29 §:n 3 momenttia täydentävä erityissäännös. Vakuutuslaitoksella on oikeus avata tekninen käyttöyhteys

- 1) lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalle yhteisölle tai laitokselle henkilökisterinsä sellaisiin tietoihin, jotka sillä on TyTAL:n tai muun lain perusteella oikeus saada tehtäviensä toimeenpanoa varten,
- 2) TyTAL 255 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille ja toimielimille kohdassa tarkoitettujen tietojen antamista varten.

Lainkohdan perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen pyytäjän on esitettävä käyttöyhteyden avaajalle selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

TyTALin voimassa oleva teknistä käyttöyhteyttä koskeva erityissäännös on ensisijainen suhteessa tiedonhallintalain (yleislaki) teknistä rajapintaa koskevaan säännökseen.

6. Vahingoittunut ja TyTAL:n toimeenpano

Tässä osassa käsitellään yleisimpiä vahingoittuneen tietosuojan liittyviä oikeuksia ja niitä koskevia tilanteita TyTAL:n toimeenpanossa. Vahingoittuneen oikeudet tietosuojasetuksen mukaisena rekisteröitynä on kuvattu kohdassa 2.1. EU:n yleinen tietosuojasetus. Julkisuuslain mukaiset tietojen luovuttamisen tavat ja määräajat on kuvattu kohdassa 5.5.

Vahingoittuneen oikeudet asianosaisena työtaturma-asiassa määrittyvät TyTALin ja julkisuuslain asianosaisjulkisuutta koskevien säännösten (julkisuuslaki 11 ja 12 §) mukaan.

TyTALin mukaan käsiteltäessä korvausasiaa vakuutuslaitoksessa asianosaisia ovat vahingoittunut ja kuolemantapauksessa hänen edunsaajansa.

Asianosaisella on oikeus saada vakuutuslaitokselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn.

Asianosainen, hänen edustajansa tai avustajansa ei saa ilmaista sivullisille asianosaisaseman perusteella saatuja salassa pidettäviä tietoja, jotka koskevat muita kuin asianosaista itseään. Kun asianosaiselle annetaan salassa pidettävä asiakirja, hänelle on ilmoitettava tietoja koskevasta ilmaisu- ja hyväksikäyttökiellosta. Asiakirjaan on myös tehtävä salassapitomerkintä. Mikäli tällaisia tietoja annetaan asianosaiselle suullisesti, häntä on niin ikään informoitava näistä kielloista.

Asianosainen, hänen edustajansa tai avustajansa saa käyttää muita kuin asianosaista itseään koskevia tietoja, kun kysymys on sen oikeuden, edun tai velvollisuuden hoitamista koskevasta asiasta, johon asianosaisen tiedonsaantioikeus on perustunut.

6.1. Oikeus saada vahingon käsittelyn asiakirjat ml. asiantuntijalääkärin kannanotot

Vahingoittuneella on korvausasian asianosaisena oikeus saada tieto kaikista hänen korvausasiansa käsittelyn yhteydessä kertyneistä asiakirjoista mukaan lukien ns. käsittelylehdet ja niille asiantuntijalääkäreiden ja muiden asian käsittelyyn osallistuneiden henkilöiden tekemät lääketieteelliset ja muut merkinnät ja arviot.

Vahingoittuneen oikeus saada tieto kaikista hänen korvausasiansa käsittelyn yhteydessä kertyneistä asiakirjoista pitää sisällään myös puhelutallenteet. Vahingoittuneen pyytäessä puhelu-/äänitallennetta siitä voidaan laatia kopio tai kirjoitettu tuloste taikka järjestää mahdollisuus sen kuuntelemiseen vakuutuslaitoksessa. Vahingoittuneella ei ole ehdotonta oikeutta saada tallennetta muistitokulle, cd-levylle tai muulle välineelle, jolla tallenne voidaan toistaa hänen omalla laitteellaan muualla.

Vahingoittuneen oikeutta saada yllä mainittu asiakirja voidaan julkisuuslain 11 §:n nojalla rajoittaa esim. seuraavissa tilanteissa:

- asiakirjan antaminen olisi vastoin erittäin tärkeää yleistä tai yksityistä etua; tämä voi liittyä esim. toisen henkilön turvallisuuden varmistamiseen.

- esitutkinnassa ja poliisitutkinnassa esitettyyn tai laadittuun asiakirjaan ennen tutkinnan lopettamista, jos tiedon antamisesta aiheutuisi haittaa asian selvittämiselle;
- tietopyyntö koskee esittelymuistiota, ratkaisuehdotusta ja niihin verrattavaa muuta asian valmistelua varten laadittua asiakirja ja asian käsittely vakuutuslaitoksessa on kesken.

Koska rajoitukset kohdistuvat hyvän hallinnon perusteisiin kuuluvaan tiedonsaantioikeuteen, niitä on tulkittava suppeasti ja niiden soveltamiselle on oltava asiallinen peruste. Myös suhteellisuusperiaate ja tasapuolisuuden vaatimukset on otettava huomioon.

6.2. Oikeus saada tieto vahingon käsittelyyn osallistuneista henkilöistä ml. asiantuntijalääkäri

Vahingoittuneella on korvausasian asianosaisena oikeus saada tietää hänen asiansa käsittelyyn osallistuneet henkilöt (nimi). Tiedonsaantioikeus koskee julkisen vallan käyttämiseen liittyviä tietoja. Tiedonsaantioikeus ei koske näiden henkilöiden yhteystietoja.

KHO on kahdessa ratkaisussa vuodelta 2014 (2014:1621 ja 2014:1619) ottanut kantaa asiantuntijalääkäreitä koskevien tietojen luovuttamiseen. Ratkaisun mukaan tieto lakisääteisiä vakuutuksia käsitteleviin vakuutusyhtiöihin palvelus- tai toimeksiantosuhteessa olevien asiantuntijalääkäreiden henkilöllisyydestä tai heidän palvelus- tai toimeksiantosuhteensa olemassaolosta ei ole julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 tai 20 kohdassa tarkoitettu liike- tai ammattisalaisuus tai muu vastaava salassa pidettävä liike- tai elinkeinotoimintaa koskeva seikka. Tiedot heidän henkilöllisyydestään tai erikoisaloistaan tai erityispätevyyksistään eivät liioin ole mainitun pykälän 1 momentin 32 kohdassa tarkoitettuja henkilökohtaisia oloja kuvaavia salassa pidettäviä tietoja. Tiedot eivät muillakaan perusteilla ole salassa pidettäviä. Ratkaisuissa ei otettu kantaa siihen, millä tavalla tiedot tulee luovuttaa. Vastaava KHO:n ratkaisu myös vuodelta 2003 (2003:57).

6.3. Vahingoittunut on alaikäinen

Vahingoittuneen ollessa alaikäinen luovutettaessa häntä koskevia henkilötietoja hänen vanhemmalle / huoltajalle tulee ottaa huomioon eri laeissa olevia ikärajoja. Tietojen luovuttamisessa tulee myös ottaa huomioon tietojen käyttötarkoitus esim. muutoksenhaun arvioimiseksi.

Potilaan asemasta ja oikeuksista annetusta laista (785/1992) voi saada tulkinta-apua terveydentilatietojen luovuttamisen osalta. Lain 9 §:n mukaan, jos alaikäinen potilas ikäänsä ja kehitystasoonsa nähden kykenee päättämään hoidostaan, hänellä on oikeus kieltää terveydentilaansa ja hoitoansa koskevien tietojen antaminen huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen. Potilasasiakirja-asetuksen (298/2009) mukaan potilasasiakirjojen merkinnöistä tulee käydä ilmi, salliiko alaikäinen potilas terveydentilaansa tai kyseistä hoitoa koskevien tietojen antamisen hänen huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen vai onko hän kieltänyt tietojen antamisen. Terveydenhuollon ammattihenkilön tulee arvioida alaikäisen kyky hoitaa omaa asiaansa sekä selvittää päätöskykyisen lapsen tahto tietojensa luovuttamisesta huoltajille jokaisen terveydenhuollon asioinnin yhteydessä. Nämä tiedot on jokaisen asioinnin yhteydessä myös kirjattava potilastietojärjestelmään. Huoltajat voivat nähdä alaikäisten lastensa tietoja Omakanta-palvelussa ilman ikärajaa, ellei asioistaan päättämään kykenevä alaikäinen ole kieltänyt tietojen luovutusta.

Alaikäisen asemaa tarkasteltaessa on potilaslain lisäksi otettava huomioon myös muita yleislakeja kuten tietosuojalaki (1050/2018), jossa säädetään tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta lapselle ja siihen sovellettavasta 13 vuoden ikärajusta, holhoustoimilaki (442/1999), asiakastietolaki (159/2007) sekä hallintolaki (434/2003), jossa säädetään alaikäisen puhevallasta. TVK on 4.11.2008 antanut ohjeen holhouslain vaikutuksesta TyTA-toimeenpanoon. Ohjeessa kerrotaan mm. puhevalan käyttämisestä sekä päätöksen antamisesta.

Holhoustoimilain mukaan alaikäisen huoltajalla on tehtäviinsä kuuluvissa asioissa oikeus saada ne tiedot, joihin päämiehellä olisi itsellään oikeus, jollei erikseen toisin säädetä. Alaikäinen saa määrätä siitä, minkä hän on omalla työllään ansainnut, ja siitä, mikä on tullut tällaisen omaisuuden sijaan. Alaikäinen voi tehdä oikeustoimia, jotka ovat olosuhteisiin nähden tavanomaisia ja merkitykseltään vähäisiä. Nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) mukaan viisitoista vuotta täyttänyt saa

työntekijänä itse tehdä sekä irtisanoa ja purkaa työsopimuksensa. Alle 15-vuotiaan puolesta työsuojelun voi tehdä huoltaja tai huoltajan antamalla luvalla nuori henkilö itse.

6.4. Oikeus saada tieto lokitiedoista

Lokitietoina kerättävät tiedot muodostavat oman erillisen rekisterin. Rekisteriin tallennetaan tietoja henkilöistä, jotka käsittelevät tietojärjestelmiä. Rekisteriin rekisteröityjä ovat siten tietojärjestelmien käsittelijät.

Vahingoittuneet, joiden tietoja tietojärjestelmissä käsitellään, eivät ole lokitietorekisterin rekisteröityjä. Heillä ei siten ole tietosuojasetuksen 15 artiklan mukaisia rekisteröidyn oikeuksia tämän rekisterin osalta. Vahingoittuneen oikeus saada pääsy omiin tietoihin (tietojen tarkastusoikeus) ei koske lokitietoja.

Lokitiedot ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 7 kohdan nojalla (tieto- ja viestintäjärjestelmien turvajärjestelyjä koskevat ja niiden toteuttamiseen vaikuttavat asiakirjat). Julkisuuslakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 30/1998) todetaan, että tietojärjestelmien turvajärjestelyihin kuuluvat paitsi fyysistä suojausta koskevat tiedot myös käytettävät suojaustekniikat, salasanat ja lokijärjestelmät, joiden avulla kirjataan järjestelmän käyttöä.

Vahingoittuneelle voi syntyä oikeus lokitietoihin julkisuuslain 11 §:n asianosaisjulkisuutta koskevan asianosaisaseman kautta.

Lokitietojen saaminen julkisuuslain asianosaisaseman nojalla edellyttää konkreettista ja yksilöityä vireillä olevaa asiaa. Lokitietoja ei voida antaa vielä siinä tilanteessa, että vahingoittunut vastaa epäilee tietojen väärinkäyttöä tai yhtiössä viran puolesta toteutetaan lokitietojen teknistä valvontaa.

Lokitietojen tiedonsaantioikeuden ratkaisemissa sovellettavaksi voi tulla tietosuojasetuksen ja julkisuuslain lisäksi jokin erityislaki. Kuitenkaan työtapaturma- ja ammattitautilaissa ei ole säännöstä lokitietojen luovuttamisesta.

Vahingoittuneen pyytäessä lokitietoja asia tulee ratkaista antamalla muutoksenhakukelpoinen päätös. Kun asia ratkaistaan soveltamalla julkisuuslakia, valitusosoituksella ohjataan tekemään valitus hallinto-oikeuteen.

Korkein hallinto-oikeus on antanut ratkaisun lokitietojen luovuttamisesta (KHO 2020:72). KHO katsoi, että rekisteröidyllä oli oikeus valittaa viranomaisen asemassa olevan rekisterinpitäjän yleisen tietosuoja-asetuksen 15 artiklaa soveltaen tekemästä tiedonsaantioikeuden epäämistä koskevasta päätöksestä suoraan hallinto-oikeudelle. Hallinto-oikeuden olisi siten tullut käsitellä valitus Verohallinnon päätöksestä paitsi asiakirjajulkisuusasiana, myös rekisteröidyn tiedonsaantioikeutta koskevana tietosuoja-asiana soveltaen yleisen tietosuoja-asetuksen säännöksiä. Verohallinto oli päätöksellään evännyt lokitietoja koskevan tietopyynnön paitsi asiakirjajulkisuutta koskevien viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki) säännösten perusteella, myös rekisteröidyn oikeutta saada pääsy henkilötietoihin koskevan yleisen tietosuoja-asetuksen säännöksen perusteella.

KHOn aiemmat ratkaisut lokitietojen luovuttamisesta julkisuuslain perusteella ovat ajalta ennen tietosuoja-asetusta (KHO 2015:1419 ja KHO 2014:69).

7. Työnantaja ja TyTAL:n toimeenpano

Tässä osassa käsitellään tilanteita, joissa työnantaja on tietojen saajana tai työnantajalle on asetettu jokin erityinen velvollisuus.

Työnantajan velvollisuutta antaa tietoja vakuutuslaitokselle on käsitelty kohdassa 4.4.

7.1. Työnantajan asema työtapaturma- ja ammattitautivakuutusessa

TyTA-vakuutuksessa on kyse työnantajan velvollisuudesta ottaa vakuutus ja maksaa vakuutusmaksu, jonka määrään korvaukset voivat vaikuttaa. Asianosaisasemaan liittyy laaja tietojensaantioikeus eli oikeus saada kaikki asiaan vaikuttavat tiedot (asianosaisjulkisuus). TyTA-vakuutus on työntekijää varten ja korvausasiassa käsitellään työntekijän terveydentilaa koskevia tietoja, joita koskee toinen perusoikeus, yksityisyyden suoja.

Työelämässä yksityisyyden suojalla on vahva asema, mutta jos kyse on oikeusturvan saamisesta, yksityisyyden suojan ei ole katsottu voivan muodostua sitä rajoittavaksi perusteeksi. Tältä pohjalta

päädettiin TyTAL:ssa säätämään, että työnantaja ei ole asianosainen, kun korvausasiaa käsitellään vakuutuslaitoksessa (TyTAL 117 §). Sen sijaan työnantajan oikeutta oikeusturvaan ei ole TyTAL:ssa rajoitettu. Näin ollen vakuutusmaksun maksajana työnantajalla voi olla asianosaisasema muutoksenhakumenettelyssä, jos vakuutuksesta maksetut korvaukset vaikuttavat vakuutusmaksuun.

Kun korvausasiaa käsitellään vakuutuslaitoksessa, asianosaisia ovat vahingoittunut työntekijä ja kuolemantapauksessa hänen edunsaajansa. Kun työnantaja ei ole asianosainen, vakuutuslaitos ei voi luovuttaa työnantajalle korvausasian tietoja. Luovutuksen pitää perustua säännökseen, jos tietoja annetaan korvausasian käsittelyvaiheessa muille kuin asianosaisille. Tällaisessa säännöksessä määritellään mihin tarkoitukseen ja mitä tietoja voidaan luovuttaa.

TyTAL:n 125 §:n erityissäännöksen perusteella työnantajalle annetaan korvausasiassa päätös, joka sisältää vahingoittunutta koskevia henkilötietoja. Henkilötiedoilla tarkoitetaan kaikenlaisia luonnollista henkilöä tai hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, jotka voidaan tunnistaa häntä koskeviksi. Vaikka työnantaja saa suppean päätöksen korvausasiassa (pätös ei sisällä terveydentila- tai tulotietoja), yksilöidään siinä vahingoittunut siten, että kyse on henkilötiedoista.

7.2. Korvausasian ratkaiseminen ja työnantajan tiedonsaantioikeus

Korvausasiassa vakuutuslaitoksen on hankittava tarvittava selvitys asian ratkaisemiseksi. Selvitys voi liittyä alkuvaiheen korvattavuusratkaisuun tai selvityksiä tarvitaan myöhemmässä vaiheessa, kun esimerkiksi mietitään vahingoittuneen kuntoutusta.

Vakuutuslaitos joutuu tietoja pyytäessään ilmoittamaan työnantajalle tietoja työntekijästä. Tällöin työnantajalle saa ilmoittaa vain ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä työnantajalta pyydettävien tietojen yksilöimiseksi (TyTAL 252 §:n 2 momentti).

Kuntoutus selvittelyyn kuuluu osana sen selvittäminen, voiko työnantaja sijoittaa vahingoittuneen toisiin työtehtäviin. Tällöin vakuutuslaitoksessa pitää etukäteen harkita, mitkä tiedot ovat työnantajalle välttämättömiä. Lähtökohtaisesti työnantajalle kerrotaan vain korvattavan vamman/sairauden aiheuttamat rajoitteet. Sen sijaan muut kuin korvattavat vammat/sairaudet eivät automaattisesti ole sellaisia tietoja, jotka työnantajalle voi ilmoittaa. Työnantajalta tulee tiedustella ehdotetun työn

vaatimuksista, jolloin vakuutuslaitos ja vahingoittunut voivat arvioida muiden vahingoittuneella olevien rajoitteiden vaikutuksia ehdotukseen. Uudelleensijoittamiseen liittyy aina myös työkokeilu, jonka aikana kokonaisarviointi soveltuvuudesta työtehtävään viime kädessä tapahtuu.

Vahingoittuneen terveydentilasta ei voida antaa tietoja kuntoutusasioissa työnantajalle ilman vahingoittuneen suostumusta. Vahingoittuneen suostumuksella tietoja ei voida antaa laajemmin kuin mikä on välttämätöntä.

Päätöksen antaminen työnantajalle ja muutoksenhakuoikeus

Korvausasiassa päätös annetaan asianosaiselle eli vahingoittuneelle työntekijälle tai kuolemantapauksessa hänen edunsaajalleen.

Työnantaja ei ole asianosainen siinä vaiheessa, kun korvausasiaa käsitellään vakuutuslaitoksessa. Työnantajalla voi kuitenkin olla asianosaisasema muutoksenhakumenettelyssä. Kuten alussa mainittiin, työnantajan oikeutta oikeusturvaan ei ole TyTAL:ssa rajoitettu. Jotta työnantaja voi käyttää oikeuttaan, hänellä täytyy olla tieto siitä, että korvausasia on ratkaistu. Tämän vuoksi TyTAL:ssa on erikseen säädetty päätöksen antamisesta työnantajalle (125 §).

Säännös sisältää tilanteet, joissa työnantajalla saattaa olla asianosaisasema muutoksenhakumenettelyssä. Asianosaisuus kuitenkin määräytyy hallintolainkäyttölain mukaan ja asian ratkaisee muutoksenhakuaste. Vasta kun muutoksenhakuaste on ratkaissut, että työnantaja on asianosainen, on työnantajalla oikeus korvausasian käsittelyssä olleisiin tietoihin. Muutoksenhakuaste ilmoittaa myös sen, mihin tietoihin työnantajalla on tällöin oikeus.

Vakuutuslaitos antaa työnantajalle päätöksen

- ansionmenetykskorvauksesta ajalta, jolta työnantaja on maksanut palkkaa;
- työnantajan hakemasta korvauksesta, joka koskee palkan korvaamista fyysikaalisen hoidon ajalta, palkan korvaamista tutkimusajalta tai työnantajan maksamaa sairaanhoitokustannusta;
- korvauksesta ja täkymaksusta, jolla on vaikutusta vakuutusmaksun määrään (erikoismaksuperusteinen työnantaja).

Päätös on edellä mainituissa tilanteissa annettava. Työnantaja ei voi tästä oikeudestaan luopua. Jos päätöstä ei työnantajalle ole annettu, työnantajan valitusaika ei ala kulua, vaikka vahingoittunut olisi samasta asiasta päätöksen saanut.

Päätökseen merkitään vain säännöksessä mainitut tiedot: vahingoittuneen nimi ja henkilötunnus, vahinkopäivä, asian ratkaisu, etuus ja korvauksen määrä.

Päätökseen ei merkitä terveydentilatietoja (esim. vammaa tai sairautta) eikä myöskään perusteluja. Asian ratkaisu tarkoittaa esim. muotoa

- vahinkotapahtuma ei ole korvattava
- päivärahaa ei makseta
- kuntoutusrahaa maksetaan ajalta xxxx ja euromäärä

Jos maksettavalla korvauksella on vaikutus vakuutusmaksuun, työnantajan päätöksessä kerrotaan kokonaan se korvauksen määrä, joka vaikuttaa vakuutusmaksuun. Vuosityöansion määrää tai määräytymistä ei ilmoiteta, vaan ainoastaan kokonaiskorvauksen määrä, esim. päivärahaa ajalta xxxx ja euromäärä.

Jos korvauksella ei ole vaikutusta vakuutusmaksuun, vaan kyse on työnantajan maksamasta sairausajan palkasta, työnantajalle ilmoitetaan ainoastaan määrä, joka tälle maksetaan tai asian ratkaisu, jos kyseessä on epäys. Toiselle työnantajalle tai vahingoittuneelle maksettavan osakorvauksen määrää ei tällaisessa tilanteessa ilmoiteta työnantajalle, jonka vakuutusmaksuun nämä muille osapuolille maksetut korvaukset eivät vaikuta.

Työnantajan päätöksen sisältöä mietittäessä on pidettävä mielessä, että sen tarkoituksena on ainoastaan ilmoittaa työnantajalle, että korvausasia on ratkaistu. Työnantaja joutuu tämän rajatun päätöksen perusteella ratkaisemaan, tekeekö se valituksen.

Työnantajan valituksen ensivaiheessa muutoksenhakuaste ratkaisee, onko työnantaja asiassa asianosainen. Näin ollen vakuutuslaitoksen vastine muutoksenhakuasteelle on ensivaiheessa suppea. Siihen tulisi sisällyttää vain lausuma työnantajan asianosaisuudesta (esim. miten korvaus vaikuttaa vakuutusmaksuun) ja lausuma siitä, että vastine korvausasiasta annetaan, kun työnantajan

asianosaisasema on ratkaistu. Tässä vaiheessa muutoksenhakuasteelle lähetetään vain ne asiakirjat, jotka ovat tarpeellisia työnantajan asianosaisuuden ratkaisemiseksi.

Kun työnantaja on valittanut, vahingoittuneelle ilmoitetaan asiasta lähettämällä ensimmäinen vastine hänelle tiedoksi. Tiedoksiantokirjeessä tulee kertoa vahingoittuneelle, mitä työnantajan asianosaisuus käytännössä merkitsee. Eli vahingoittuneelle kerrotaan mm., että jos muutoksenhakuaste katsoo, että työnantajalla on asianosaisasema, työnantajalle luovutetaan muutoksenhaussa olevaan asiaan liittyvät lääketieteelliset asiakirjat.

Muutoksenhakuaste antaa välipäätöksen siitä, onko työnantaja asianosainen. Jos työnantaja katsoo asianosaiseksi, vakuutuslaitos lähettää muutoksenhakuasteelle valitusasiaa koskevat asiakirjat ja vastineen, jossa otetaan kantaa itse asiakysymykseen. Asiakirjoihin ei saa sisällyttää muita kuin valitusasian käsittelyyn vaikuttavia asiakirjoja. Muutoksenhakuaste toimittaa asiakirjat työnantajalle.

7.3. Erillinen säännös työnantajan tiedonsaantioikeudesta (TyTAL 251 §)

Edellä mainitut 252 § ja 125 § ovat korvausasian käsittelyyn liittyviä säännöksiä, joiden perusteella vakuutuslaitos lähtökohtaisesti oma-aloitteisesti luovuttaa työnantajalle korvausasiasta tietoja. Työnantajan varsinaisesta oikeudesta saada tietoja säädetään 251 §:ssä. Sen perusteella vakuutuslaitos voi luovuttaa työnantajalle tietoja talous- ja henkilöstöhallintoa varten sekä vakuutusmaksun tarkastamista varten. Luovuttaa voidaan välttämättömät tiedot myönnettyistä korvauksista sekä korvattujen vahinkotapahtumien yksilöimiseksi välttämättömät tiedot.

Kyse on samoista tiedoista, jotka 125 §:n perusteella annetaan päätöksen muodossa tai tiedoista, jotka työnantaja saa 252 §:n 2 momentin mukaisen selvittelyn yhteydessä.

Tietosisältö tämän säännöksen perusteella ei siis ole laajempi kuin mitä edellä mainittujen pykälien tietosisältö on. Säännös kuitenkin koskee laajempaa joukkoa työnantajia. Myös sellainen työnantaja, jonka vakuutusmaksuun korvaukset eivät vaikuta, tarvitsee rekrytointia varten tiedon siitä, ettei työntekijä palaa työnantajalle työhön.

Vakuutusmaksun tarkistamiseksi työnantaja tarvitsee korvausten määrää koskevia tietoja, jos korvaukset vaikuttavat vakuutusmaksuun. Tältä osin säännös koskee siis vain erikoismaksuperusteisia vakuutuksia ja tietoja, jotka vaikuttavat lopullisen vakuutusmaksuun.

Säännöksen perusteella ei ole oikeutta antaa tietoja työnantajalle sellaisten vakuutusten kohdalla, joissa vakuutuksesta maksettavat korvaukset eivät vaikuta suoraan yksittäisen työnantajan vakuutusmaksun määrään (taulustomaksuperusteinen vakuutus).

7.4. Oikeus saada tietoja vakuutusmaksun perusteista ja kehityksestä (TyTAL 170 §)

Vakuutuksenottajana olevan työnantajalla on TyTAL 170 §:n nojalla oikeus saada tietoja vakuutusmaksun perusteista ja kehityksestä.

Vakuutusyhtiöllä on velvollisuus soveltaa maksuperusteitaan siten, että vakuutuksenottajan on mahdollista saada oikea ja riittävä kuva vakuutusmaksuunsa vaikuttavista tekijöistä. Erikoismaksuperusteisen vakuutuksenottajan on saatava riittävä tieto myös vakuutusmaksun pidemmän aikavälin kehityksestä.

Vakuutusmaksu-uudistusta (TAUMA) koskevan hallituksen esityksen (HE 55/2010) mukaan esimerkiksi tarjouslaskelmissa tai muissa asiakkaalle annettavissa tiedoissa olisi selostettava, miten vakuutuksenottajan vakuutuksen perusteella maksettavat korvaukset vaikuttavat vuosittaisen vakuutusmaksun määrään ja miten tämä otetaan huomioon vakuutuksen päättyessä. Säännöksen on osaltaan tarkoitus varmistaa se, että sekä vakuutuskauden alussa että lopussa sovelletaan samoja maksuperusteita, joiden on oltava aina riski- ja kustannusvastaavia. Säännös on tärkeä myös Finanssi- ja valvonnan suorittaman menettelytapavalvonnan kannalta.

7.5. Työnantajalle asetettuja erityisiä velvoitteita

Työnantajan tapaturmaluettelo

Työnantajan on huolehdittava siitä, että tapaturmien ehkäisyä sekä korvaus- ja vakuutusasian selvittämistä varten pidetään tapaturmaluetteloa (TyTAL 267 §). Luetteloon on merkittävä

vahingoittuneen henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot työtapaturman sattumisajasta, työtapaturmaan johtaneista olosuhteista ja syistä, työn laadusta, työtapaturman aiheuttamista vammoista ja sairauksista ja, jos se on mahdollista, vähintään kahden tapaturman sattuessa paikalla olleen henkilön nimi ja osoitetiedot sekä muut edellä mainittuja tarkoituksia varten välttämättömät tiedot.

Säännös ei luo työnantajalle oikeutta saada tietoja vakuutuslaitokselta eikä myöskään vakuutuslaitoksella ole tämän säännöksen perusteella oikeutta luovuttaa tietoja.

Tapaturmaluettelo on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä pyydettyä näytettävä asianomaiselle työsuojeluviranomaiselle, poliisille ja työntekijöiden valitsemalle työsuojeluvaltuutetulle niiden laissa säädettyjen tehtävien suorittamista varten.

Ilmoitus kuoleman tai vakavan vamman aiheuttaneesta työtapaturmasta

Työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 46 §:n mukaan työnantajan on viipymättä ilmoitettava poliisille ja aluehallintovirastolle TyTAL:ssa tarkoitetusta työtapaturmasta, joka on aiheuttanut kuoleman tai vaikean vamman. Poliisiin on viipymättä suoritettava tapahtumapaikalla poliisitutkinta. Siihen on kutsuttava työnantaja tai hänen edustajansa. Poliisitutkinnasta on annettava tieto myös aluehallintovirastolle sekä työtapaturmassa vahingoittuneelle tai hänen edustajalleen.

Jäljennös tutkintapöytäkirjasta on toimitettava vakuutuslaitokselle ja tutkimusta pyytäneelle sekä pyynnöstä asianosaiselle.

7.6. Tietojen luovuttaminen työnantajan vakuutusmeklarille

Vakuutusmeklarit voivat työnantajan kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella hoitaa tämän vakuutusasioita. Sopimus voi sisältää myös korvausasioiden hoitamisen. Vakuutusmeklari toimii saamansa valtakirjan perusteella toimeksiantosuhteessa, eikä hänen tiedonsaantioikeutensa ole laajempi kuin päämiehen eli työnantajan.

Työnantajarekisterinpitäjä voi antaa toimeksiantoon perustuen henkilötietoja toimeksiantonsa saajalle eli esimerkiksi vakuutusmeklarille. Sen sijaan vakuutuslaitos ei voi antaa henkilötietoja

vakuutusmeklarille, koska meklari ei ole toimeksiantosuhteessa rekisterinpitäjävakuutuslaitokseen. Jotta vakuutusmeklari voisi saada tiedot suoraan vakuutuslaitokselta, pitäisi tietosuojasetuksen 6 ja 9 artiklan edellytysten täyttyä (esim. rekisteröidyn suostumus tai sopimus, jossa rekisteröity on sopimusosapuolena esim. vahingoittuneen oma vakuutusmeklari).

Vakuutusmeklari voi työnantajan antaman valtuutuksen perusteella saada suoraan vakuutusyhtiöltä vain tietoja, jotka eivät sisällä vahingoittuneita koskevia henkilötietoja. Käytännössä työnantajalle TyTALin säännösten perusteella luovutettavat tiedot sisältävät yleensä aina henkilötietoja. Vakuutusmaksun laskentaa varten käytetyt pelkät palkkasumma- ja ammattiluokkatiedot voisivat olla sellaisia tietoja, jotka eivät sisällä henkilötietoja, ja jotka voisi luovuttaa meklarille valtakirjan nojalla. Siten työnantajan vakuutusmeklarille voidaan luovuttaa sellaisia tietoja, jotka sisältävät vahingoittuneita koskevia henkilötietoja, vain vahingoittuneen suostumuksella, vaikka luovutuksen laajuus vastaisikin työnantajan tiedonsaantioikeutta.

Kun työnantaja saa tiedot vakuutusyhtiöltä, työnantajasta tulee rekisterinpitäjä vakuutusyhtiöltä saamiensa tietojen osalta. Näitä tietoja työnantaja voi antaa vakuutusmeklarille tietosuojasetuksessa määritellyn käsittelyperusteena nojalla (6 artikla).

8. Vakuutuslaitoksen ja muun tahon velvollisuus luovuttaa tietoja TVK:lle

8.1. TVK:n lakisäteiset tehtävät ja TyTAL 252 §

TVK:n tehtävistä on säädetty TyTAL 209 §:ssä.

TVK:lla on oikeus saada samat tiedot kuin vakuutusyhtiöillä sen hoitaessa sille TyTAL:ssa säädettyä tehtävää käsitellä vakuuttamattomassa työssä sattuneen korvausasiaa.

TyTAL 252 §:ää sovelletaan TVK:n myös silloin, kun se hoitaa muita lakisääteisiä tehtäviään. TVK:lla on siten oikeus saada tarvittavat tiedot, jotta se voi tehdä esimerkiksi TyTAL 7 §:ssä tarkoitetun ratkaisun TyTAL:n soveltamisalasta tai kun se huolehtii TyTAL 154 §:ssä säädettyistä viivästyneen korvausasian käsittelyyn liittyvistä tehtävistä.

8.2. Tiedot työtapaturma- ja ammattitautirekisteriin (TyTAL 257 §)

TVK:n tehtävänä on TyTAL 235 §:n mukaan pitää työtapaturmien ehkäisyä sekä tämän lain toimeenpanoa ja kehittämistä varten työtapaturma- ja ammattitautirekisteriä vahinkotapahtumista sekä TyTAL:n mukaisista vakuutuksista, vakuutuksenottajista ja korvauksista.

Vakuutuslaitoksen on annettava salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä kalenterivuositain TVK:lle TyTAL 235 §:ssä tarkoitettua työtapaturma- ja ammattitautirekisteriä varten tiedot:

- 1) vakuutuksenottajan toimialasta ja kotipaikasta;
- 2) vakuutuksen voimassaoloajasta ja vakuutuslajista sekä vakuutusmaksujärjestelmästä;
- 3) vakuutuksenottajan teettämän työn laadusta ja määrästä sekä vakuutusta varten ilmoitettuja palkoista ja maksuunpannuista vakuutusmaksuista;
- 4) työtapaturmien sattumisajasta ja -paikasta, sattumisolosuhteista sekä syistä ja seurauksista;
- 5) ammattitautien ilmenemisajasta, sattumisolosuhteista sekä syistä ja seurauksista;
- 6) korvausasian vireilletulon ajankohdasta;

- 7) korvausasian johdosta annettujen päätösten ajankohdista ja ratkaisuista;
- 8) vahingoittuneen tekemästä työstä;
- 9) korvauksen määräytymistavasta ja suuruuteen vaikuttavista tekijöistä;
- 10) vakuutuksesta maksetuista korvauksista ja takautumiskorvauksista saajittain ja korvauslajeittain.

Nämä tiedot on säädetty TyTAL 275 §:n 1 momentissa. TVK antaa tilastoimisohejeita, joissa tarkemmin määritellään kerättävät tiedot aineistokohtaisesti.

Tietojen toimittamisen yksilöintitasosta on säädetty TyTAL 257 §:n 2 momentissa. Edellä 1–3 kohdassa tarkoitettut tiedot on annettava vakuutuskohtaisesti vakuutustunnuksella sekä vakuutusottajan yritys- ja yhteisötunnuksella tai henkilötunnuksella yksilöityinä sekä 4–10 kohdassa tarkoitettut tiedot vahinkotapahtumakohtaisesti vakuutus- ja vahinkotapahtumatunnuksella sekä vahingoittuneen henkilötunnuksella yksilöityinä.

Sen lisäksi, mitä salassapidosta julkisuuslaissa ja TyTAL:ssa säädetään, TyTAL 235 ja 236 §:ssä TVK:lle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi saadut henkilötiedot on pidettävä salassa eikä niitä saa käyttää tai luovuttaa käytettäväksi vakuutettua koskevaan päätöksentekoon muissa kuin 262 §:n 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Kohdassa tarkoitetaan ETK:lle annettavia tietoja vakuutuslaitosten myöntämistä, työeläkkeeseen vaikuttavista korvauksista.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen sisällöstä sekä siitä, miten ja milloin tiedot on toimitettava. Tällaista asetusta ei ole vielä annettu.

8.3. Tiedot TVK:n tilasto- ja tutkimustoimintaan (TyTAL 257 § ja 259 §)

Vakuutuslaitoksilta (TyTAL 257 § 3 ja 4 mom)

TVK ylläpitää TyTAL 171 §:n mukaisesti tapaturma- ja ammattitautiriskiä kuvaavaa riskiluokitusta.

TVK:n tehtävänä on myös TyTAL 236 §:n mukaan laatia työtapaturma- ja ammattitautitilasto sekä työtapaturmien ja ammattitautien ehkäisyä edistäviä tutkimuksia ja selvityksiä ehkäisyn ja seurausten välisistä suhteista sekä selvityksiä vakuutusmaksujen ja työn aiheuttaman tapaturma- ja ammattitautiriskin välisestä yhteydestä. TVK voi tehdä myös muita tämän lain toimeenpanon, seurannan ja kehittämisen edellyttämiä tutkimuksia ja laskelmia.

TVK:lla on oikeus pyynnöstä saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä vakuutuslaitokselta myös muita 171 §:ssä tarkoitetun riskiluokituksen ylläpitämistä ja 236 §:ssä tarkoitettujen tutkimusten ja laskelmien tekemistä varten välttämättömiä tietoja (TyTAL 257 § 3 momentti).

TVK:n oikeus saada vakuutuslaitokselta tietoja TOT-tutkintaa varten perustuu myös TyTAL 257 § 3 momenttiin.

Sen lisäksi, mitä salassapidosta julkisuuslaissa ja TyTAL:ssa säädetään, 235 ja 236 §:ssä TVK:lle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi saadut henkilötiedot on pidettävä salassa eikä niitä saa käyttää tai luovuttaa käytettäväksi vakuutettua koskevaan päätöksentekoon muissa kuin 262 §:n 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen sisällöstä sekä siitä, miten ja milloin tiedot on toimitettava. Tällaista asetusta ei ole vielä annettu.

Muilta tahoilta (TyTAL 259 §)

TVK:lla on lisäksi TyTAL 259 §:n mukaan oikeus saada Työterveyslaitokselta, työsuojeluviranomaiselta ja poliisilta sellaisia työtapaturmien ja ammattitautien syitä ja seurauksia koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä 236 §:ssä tarkoitettuja tutkimuksia ja laskelmia varten. Tällaiset tiedot on annettava pyynnöstä vahingoittuneen henkilötunnuksella yksilöityinä.

8.4. TVK:n oikeus saada tietoja, kun vakuutusyhtiö on asetettu konkurssiin ja selvitystilaan (TyTAL 259 § 3 mom)

Tapaturmavakuutuskeskuksella on sen jälkeen, kun vakuutusyhtiö on asetettu selvitystilaan tai konkurssiin, oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä vakuutusyhtiön selvitysmiehiltä ja konkurssipesästä 229 ja 230 §:ssä säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

8.5. Tiedot vakuutusrekisteriin (TyTAL 258 §)

Tapaturmavakuutuskeskus ylläpitää vakuuttamisen valvontaa, harmaan talouden torjuntaa ja korvausvastuullisen vakuutusyhtiön selvittämistä varten vakuutusrekisteriä työnantajista, joilla on pakollinen vakuutus työntekijöitään varten. Vakuutusrekisteriin merkitään vakuutuskohtaisesti työnantajan nimi sekä yritys- ja yhteisötunnus tai henkilötunnus, tieto vakuutusyhtiöstä sekä vakuutuksen voimassaoloajasta.

Vakuutusyhtiön on annettava salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä TVK:lle sen ylläpitämää vakuutusrekisteriä varten 178 §:ssä säädetty vakuutuksenottajia koskevat ajantasaiset tiedot.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarvittaessa tarkemmat säännökset siitä, miten ja missä muodossa tiedot toimitetaan. STM ei ole antanut vielä tällaista asetusta.

9. TVK:sta luovutettavat tiedot

9.1. TVK:n oikeus antaa TyTAL 257 §:n perusteella saatuja tietoja (TyTAL 262 §)

TVK:lla on oikeus sen lisäksi, mitä TyTAL:ssa tai muussa laissa säädetään, antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä 257 §:n nojalla vakuutuslaitokselta saamiaan tietoja seuraavasti:

- 1) Tilastokeskukselle tämän lain mukaista korvausta saaneen henkilötunnus, vahinkotapahtuman sattumisaikaa ja -paikkaa, sattumisolosuhteita, syitä ja seurauksia sekä siitä aiheutuneen työkyvyttömyyden kestoa koskevat tiedot samoin kuin muut 111 §:n 2 momentin mukaiseen ilmoitukseen perustuvat tiedot, jotka ovat välttämättömiä Tilastokeskuksen toimialaan kuuluvien, yhteiskuntaoloja ja niiden kehitystä kuvaavien tilastojen laadintaa varten;
- 2) Työterveyslaitokselle työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (159/1978) 2 a §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot työperäisten sairauksien rekisteröintiä varten;

Työterveyslaitos ylläpitää työperäisten sairauksien rekisteriä ammattitautien ja muiden työstä johtuvien sairauksien tutkimusta, selvittelyä ja ehkäisyä sekä diagnosoimista ja hoidon kehittämistä varten. Rekisteriin voidaan tallettaa sairastuneen henkilön nimi, henkilötunnus, ammatti, tiedot työnantajasta ja työpaikasta, altistumisen laadusta ja kestosta, sairauden toteamisesta ja laadusta sekä sen aiheuttamasta haitasta ja sairauslomasta, vakuutuslaitoksen päätös ammattitaudiksi hyväksymisestä ja korvauksesta sekä ammattitaudin aiheuttamasta kuolemasta.

Työterveyslaitokselle luovutettavia tietoja ovat sairastuneen työntekijän henkilötiedot, asianomaista työnantajaa ja työpaikkaa sekä altistumisen laatua ja kestoa koskevat tiedot samoin kuin tiedot sairauden laadusta, toteamisesta ja sen aiheuttamasta haitasta sekä vakuutuslaitoksen nimestä.

- 3) Eläketurvakeskukselle tiedot vakuutuslaitosten myöntämisestä, työeläkkeeseen vaikuttavista korvauksista.

Vuodesta 2016 alkaen TVK ei ole enää luovuttanut tietoja ETK:lle, vaan tiedot toimitetaan suoraan vakuutuslaitoksilta ETK:lle.

9.2. Tiedot eläkkeensaajista ETK:lle

TVK toimittaa ETK:lle tiedot työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen eläkkeensaajista Suomen eläkkeensaajat – tilastoon. ETK:n tiedonsaantioikeudesta on säädetty laissa Eläketurvakeskuksesta (397/2006) 4 §.

10. Valvontaa koskevat tiedot

10.1. Valvontaa varten oikeus saada tietoja – vakuutusyhtiö ja TVK (TyTAL 260 §)

TVK:n tehtävänä on TyTAL 177 §:n mukainen yleisvalvonta. Tämän tehtävän perusteella TVK valvoo kaikkia työnantajia.

Vakuutusyhtiöilläkin on valvontavelvollisuus, mutta tämä valvonta kohdistuu TyTAL 179 §:n mukaisesti vakuutusyhtiöiden omiin asiakkaisiin ja siihen, että työnantaja täyttää TyTAL:n mukaiset ilmoittamis- ja muut vakuuttamiseen liittyvät velvoitteensa.

TVK:lla ja vakuutusyhtiöllä on TyTAL 260 §:n mukaan oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä TyTAL:ssa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi.

TVK:lla ja vakuutusyhtiöllä on lisäksi oikeus saada mainittua tarkoitusta varten Verohallinnolta joukkotietoina palkan tai muun vastaavan suorituksen maksajien ja tulonsaajien yksilöinti- ja

yhteystiedot, tiedot työeläke- ja työttömyysvakuutuksesta, toimialat sekä tiedot maksetuista palkoista tai muista vastaavista suorituksista ja niihin liittyvistä työnantajasuorituksista.

Tapaturmavakuutuskeskuksella ja vakuutusyhtiöllä on oikeus saada edellä mainitut tiedot, vaikka se ei olisi tietopyynnössään yksilöinyt joukkotietona valvontakäsittelyyn otettavia työnantajia tai vaikka valvontakäsittely ei olisi vielä vireillä.

Valvontatehtävän täytäntöönpanoa varten TVK:lla ja vakuutusyhtiöllä on oikeus yhdistää ja käsitellä edellä mainittuja henkilötietoja. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää viisi vuotta, kuitenkin enintään valvontakäsittelyn päättymiseen saakka. Yhdistettyjä tietoja ei saa luovuttaa edelleen muutoin kuin tässä laissa tarkoitettua käyttötarkoitusta varten.

TyTAL 260 §:ssä tarkoitettuja tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

TVK:n tekemään valvontaan liittyy oleellisesti vakuutusrekisteri, johon vakuutusyhtiön on luovutettava tietoja TyTAL 258 §:n mukaan. Tätä on käsitelty kohdassa 8.5.

10.2. Valvontaan liittyvä tarkastusoikeus - vakuutusyhtiö ja TVK (TyTAL 253 §)

Vakuutusyhtiöllä ja TVK:lla on oikeus tehdä tarkastus työnantajan toimitiloissa ja oikeus ryhtyä muihin valvontatoimenpiteisiin sen selvittämiseksi, onko työnantaja täyttänyt tämän lain mukaiset velvoitteensa. Tarkastettavan työnantajan on esitettävä tarkastuksessa palkkakirjanpitoja, työaikakirjanpitoja sekä esitys- tai tallennusmuodosta riippumatta kaikki muu aineisto, jolla voi olla vaikutusta tarkastettavan tämän lain mukaiseen vakuuttamisvelvollisuuteen.

Tarkastuksen tekemistä varten vakuutusyhtiöllä ja TVK:lla on oikeus saada virka-apua poliisilta ja muilta viranomaisilta.

Työnantajan asunnossa tarkastus saadaan tehdä vain, jos on perusteltua syytä epäillä, että työnantaja on laiminlyönyt tämän lain mukaisen vakuuttamisvelvollisuutensa ja tarkastus on välttämätön asian selvittämiseksi. Tarkastuksen työnantajan asunnossa saa suorittaa vain poliisi.

10.3. Oikeus luovuttaa tietoja valvonta-asioissa (TyTAL 256 §)

TVK:lla ja vakuutusyhtiöllä on oikeus antaa tietoja oma-aloitteisesti tai pyynnöstä toiselle lakisääteisen sosiaaliturvan toimeenpanosta huolehtivalle viranomaiselle tai muuta julkista tehtävää hoitavalle taholle erityisissä tilanteissa.

TyTAL 256 §:n mukaan TVK:lla ja vakuutusyhtiöllä on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa:

- 1) Valtiokonttorille, Työllisyysrahastolle (aiemmin Työttömyysvakuutusrahasto), Eläketurvakeskukselle ja lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalle eläkelaitokselle näille laissa säädetyn valvontaan liittyvän tehtävän täyttämiseksi työnantajaa ja vakuutusta koskevat välttämättömät tiedot, jos on syytä epäillä, ettei työnantaja ole täyttänyt lakiin perustuvaa maksu- tai vakuuttamisvelvollisuuttaan;
- 2) työsuojeluviranomaiselle tiedot, jotka ovat sille välttämättömiä tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa (1233/2006) tarkoitetun valvontavelvollisuuden täyttämiseksi, jos on syytä epäillä, että tilaaja ei ole täyttänyt selvitysvelvollisuuttaan tai, että tilaajan sopimuspuoli on esittänyt virheellisiä todistuksia tämän lain mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden täyttämisestä tai vakuutusmaksujen maksamisesta; ja
- 3) Verohallinnolle tiedot, jotka ovat välttämättömiä sille ennakkoperintälaissa säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi, jos on syytä epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakkonpidätysvelvollisuuttaan.

TyTAL 256 §:n nojalla saatuja salassa pidettäviä tietoja voidaan antaa edelleen rikosten selvittämistä ja syytteeseenpanoa varten. Tiedot tulee hävittää heti, kun niitä ei tarvita.

11. TyTAL:n erityissäännös suhteessa tietosuoja-asetukseen

Rekisteröidyn oikeutta käsittelyn rajoittamiseen on rajattu (TyTAL 250 §)

TyTAL 250 §:n uuteen säännökseen on otettu poikkeus 18 artiklasta ja rekisteröidyn oikeutta rajoittaa käsittelyä on rajattu 18 artiklassa säädetystä. TyTAL 250 §:n mukaan tietosuoja-asetuksessa tarkoitetulla rekisteröidyllä ei ole tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaista oikeutta siihen, että vakuutuslaitos rajoittaa henkilötietojen käsittelyä silloin, kun se hoitaa TyTAL:n mukaista tehtävää, jos rekisteröidyn vaatimus käsittelyn rajoittamisesta on ilmeisen perusteeton.

Rekisteröidyn oikeuden rajaamista sovelletaan siltä osin, kuin on kyse työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisen tehtävän hoitamisesta. Rekisteröidyn oikeuden rajoittaminen koskisi tilannetta, jossa käsittelyä rajoitetaan, kun rekisteröity on kiistänyt henkilötietojen paikkansapitävyyden. Rekisteröidyn oikeuden rajaamisen tarkoituksena on estää se, että rekisteröity perusteettomasti pyrkisi keskeyttämään lakisääteisen TyTA-vakuutuksen toimeenpanon vetoamalla oikeuteen rajoittaa käsittelyä.

12. Päätöksen koneellinen allekirjoittaminen

1.4.2020 alkaen voimaan tulleen TyTAL 275 a §:n perusteella vakuutuslaitoksen TyTAL:n perusteella antama päätös voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Hallintolaissa ei säädetä päätösten allekirjoittamisesta, mutta hyvään hallintoon on katsottu kuuluvan, että päätökset allekirjoitetaan. Mahdollisesta allekirjoittamatta jättämisestä ja päätöksen koneellisesta allekirjoittamisesta on edellytetty säädetävän erikseen. Mahdollisuus päätöksen koneelliseen allekirjoittamiseen on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon päätöstuotannon massaluonteisuus. Koneellisella allekirjoituksella tarkoitetaan lähtökohtaisesti sitä, että fyysisen allekirjoituksen sijasta asiakirjaan on kirjoitettu asianomaisen henkilön nimi tekstinkäsittelyohjelmalla (HaVM 14/2002 vp).

13. Virkavastuu ja rangaistussäännökset

13.1. Virkavastuu (TyTAL 206 §)

TyTAL 206 §:n mukaan vakuutusyhtiön ja Tapaturmavakuutuskeskuksen palveluksessa olevaan henkilöön sekä hallituksen jäsenen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Pykälässä säädetään virkavastuusta TyTAL:n toimeenpanossa. Perustuslain 118 §:ssä säädetään vastuusta virkatoimista. Virkavastuu sisältää sekä vahingonkorvausoikeudellisen että rikosoikeudellisen vastuun. Kun julkinen hallintotehtävä annetaan hoidettavaksi muulle kuin viranomaiselle, tulee perustuslakivaliokunnan kannanottojen mukaan säädöspäätöksistä huolehtia siitä, että tehtävää hoitavaan sovelletaan tässä tehtävässä samoja säännöksiä kuin viranomaisvastuulla vastaavaa tehtävää hoitavaan (PeVL 5/2010 vp, PeVL 3/2009 vp, PeVL 1/2008 vp). Sen vuoksi pykälässä säädetään, että vakuutusyhtiön ja Tapaturmavakuutuskeskuksen palveluksessa olevaan henkilöön ja hallituksen jäsenen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Rikosoikeudellisesta virkavastuusta säädetään rikoslain 40 luvussa, jonka 12 §:n 1 momentin mukaan virkamiestä koskevia säännöksiä sovelletaan myös julkista valtaa käyttävään henkilöön.

Lisäksi pykälässä on informatiivinen viittaus vahingonkorvauslakiin (412/1974). Vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n säännöstä julkisen vallan käyttäjän tuottamuksesta sovelletaan paitsi julkisyhteisöihin myös muihin yhteisöihin, kun ne lain, asetuksen tai lakiin sisältyvän valtuutuksen perusteella hoitavat julkista tehtävää ja tässä tehtävässä käyttävät julkista valtaa. Pykälän mukaan julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon. Vastuu on kuitenkin vain, milloin toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu. Julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyvä työntekijän vahingonkorvausvastuu määräytyy vahingonkorvauslain 4 luvun säännösten mukaisesti.

13.2. Salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden sekä hyväksikäyttökiellon rikkominen (TyTAL 248 §, julkisuuslaki 35 §)

Työtaturmavakuutusjärjestelmän toimeenpanoon liittyvien salassapito- yms. velvoitteiden rikkomisesta rangaistaan julkisuuslain 35 §:n mukaan (TyTAL 248 § 2 mom).

Julkisuuslain 35 §:n mukaan rangaistus asiakirjan salassa pitämistä koskevan velvollisuuden sekä vaitiolovelvollisuuden ja hyväksikäyttökiellon rikkomisesta tuomitaan rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan tai jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Julkisuuslain rangaistussäännös koskee vakuutuslaitosta, sen henkilökuntaa ja toimeksiannosta tehtävää suorittavia henkilöitä sekä työnantajia. Säännös koskee myös niitä, jotka ovat saaneet tietoja lain tai luvan perusteella.

13.3. Työnantajan ilmoitusvelvollisuuden rikkominen (TyTAL 279 §)

TyTAL:ssa on yksi säännös TyTAL:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden rikkomisesta. TyTAL:n 279 §:n mukaan työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan jättää tekemättä TyTAL 111 §:n mukaisen ilmoituksen 111 §:n 1 momentissa säädetyssä määräajassa, on tuomittava, jollei teko, huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus sekä muut tekoon liittyvät seikat, ole kokonaisuutena arvoستن vähäinen tai teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, työtaturma- ja ammattitautilain mukaisen työnantajavelvollisuuden rikkomisesta sakkoon.

Säännöksessä on säädetty vain ilmoituksen määräajan laiminlyönnistä. Työnantajan on ilmoitettava tietoonsa tulleesta työtaturmasta tai ammattitaudista viimeistään kymmenen arkipäivän kuluessa. (TapVakL:ssa oli säädetty rangaistavaksi myös ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan tiedon antaminen virheellisenä.)

Säännöksessä on erikseen määritelty työnantaja ja työnantajan edustaja. Työnantajalla tarkoitetaan sitä, joka työsuhteessa taikka virka- tai siihen rinnastettavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa teettää työtä, sekä sitä, joka tosiasiallisesti käyttää työnantajalle kuuluvaa päätösvaltaa.

Työnantajan edustajalla tarkoitetaan työnantajana olevan oikeushenkilön lakimääräisen tai muun päättävän elimen jäsentä sekä sitä, joka työnantajan sijasta johtaa tai valvoo työtä.

TyTAL:n mukaisen työnantajavelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rangaistukseen se, jonka velvollisuuksien vastainen teko tai laiminlyönti on. Tätä arvioitaessa on otettava huomioon asianomaisen asema, hänen tehtäviensä ja toimivaltuuksiensa laatu ja laajuus sekä muutenkin hänen osuutensa lainvastaisen tilan syntyyn ja jatkumiseen.

13.4. Tapaturmavakuutusmaksupetos (Rikoslaki 29 luku 4 c §)

Ilmoitusvelvollisuuden rikkominen voi tulla rangaistavaksi myös rikoslain mukaan.

Vakuutusmaksupetoksen tunnusmerkit täyttävät rikoslain 29 luvun 4 c §:n mukaan vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönnin ohella myös teko, jossa työnantaja tai tämän edustaja laiminlyö TyTAL 159 §:n tai 160 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden.

Myös työnantaja tai tämän edustaja, joka antamalla TyTAL:n mukaista tehtävää varten tarvittavan, vakuutusmaksuun vaikuttavan tiedon virheellisenä tai kieltäytymällä antamasta tässä kohdassa mainittuja tietoja aiheuttaa tai yrittää aiheuttaa tapaturmavakuutusmaksun määräämättä jättämisen, sen määräämisen liian alhaisena tai sen aiheettoman palauttamisen, tuomitaan tapaturmavakuutusmaksupetoksesta. Rangaistuksena on sakko tai enintään yhden vuoden vankeusrangaistus.

14. Tietosuoja säännösten soveltaminen ennen 1.1.2016 sattuneisiin vahinkoihin

TyTAL 286 §:n 2 momenttiin on lainmuutoksella (253/2020) lisätty uusi 5 kohta, jonka mukaan 35 luvussa olevia tietojen antamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä, 275 §:n säännöstä asiakirjojen säilyttämisestä sekä 275 a §:n säännöstä päätöksen koneellisesta allekirjoittamisesta sovelletaan myös ennen 1 päivä tammikuuta 2016, jolloin TyTAL tuli voimaan, sattuneisiin työtapaturmiin ja ilmenneisiin ammattitaitteihin.